

НАЦІОНАЛЬНЕ
АГЕНТСТВО
ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ

ВІДОМОСТІ
про самооцінювання освітньої програми

Заклад вищої освіти	Сумський державний університет
Освітня програма	40799 Фінанси, банківська справа та страхування
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування

Відомості про самооцінювання є частиною акредитаційної справи, поданої до Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти для акредитації зазначеної вище освітньої програми. Відповідальність за підготовку і зміст відомостей несе заклад вищої освіти, який подає програму на акредитацію.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID	ідентифікатор
ВСП	відокремлений структурний підрозділ
ЄДЕБО	Єдина державна електронна база з питань освіти
ЄКТС	Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система
ЗВО	заклад вищої освіти
ОП	освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про ЗВО (ВСП ЗВО)

Реєстраційний номер ЗВО у ЄДЕБО	168
Повна назва ЗВО	Сумський державний університет
Ідентифікаційний код ЗВО	05408289
ПІБ керівника ЗВО	Карпуша Василь Данилович
Посилання на офіційний веб-сайт ЗВО	www.sumdu.edu.ua

2. Посилання на інформацію про ЗВО (ВСП ЗВО) у Реєстрі суб'єктів освітньої діяльності ЄДЕБО

<https://registry.edbo.gov.ua/university/168>

3. Загальна інформація про ОП, яка подається на акредитацію

ID освітньої програми в ЄДЕБО	40799
Назва ОП	Фінанси, банківська справа та страхування
Галузь знань	07 Управління та адміністрування
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціалізація (за наявності)	<i>відсутня</i>
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Тип освітньої програми	Освітньо-наукова
Вступ на освітню програму здійснюється на основі ступеня (рівня)	Магістр (ОКР «спеціаліст»)
Структурний підрозділ (кафедра або інший підрозділ), відповідальний за реалізацію ОП	Кафедра фінансових технологій і підприємництва
Інші навчальні структурні підрозділи (кафедра або інші підрозділи), залучені до реалізації ОП	Кафедра психології, політології та соціокультурних технологій, кафедра журналістики та філології, кафедра маркетингу, кафедра міжнародних економічних відносин, кафедра економіки, підприємництва та бізнес-адміністрування, кафедра іноземних мов, кафедра економічної кібернетики
Місце (адреса) провадження освітньої діяльності за ОП	вул. Римського-Корсакова, 2, м. Суми, Україна, 40007
Освітня програма передбачає присвоєння професійної кваліфікації	<i>не передбачає</i>
Професійна кваліфікація, яка присвоюється за ОП (за наявності)	<i>відсутня</i>
Мова (мови) викладання	Українська, Англійська
ID гаранта ОП у ЄДЕБО	137948
ПІБ гаранта ОП	Школьник Інна Олександрівна
Посада гаранта ОП	проректор з науково-педагогічної роботи
Корпоративна електронна адреса гаранта ОП	y.shkolnyk@rectorat.sumdu.edu.ua
Контактний телефон гаранта ОП	+38(050)-917-94-73
Додатковий телефон гаранта ОП	<i>відсутній</i>

Форми здобуття освіти на ОП	Термін навчання
заочна	4 р. 0 міс.
очна денна	4 р. 0 міс.

4. Загальні відомості про ОП, історію її розроблення та впровадження

ОП Фінанси, банківська справа та страхування була створена у 2020 році шляхом об'єднання двох ОП Фінансове посередництво та Фінанси і кредит, набір за якими відбувався окремо в ННІ бізнес-технологій "УАБС" та ННІ фінансів, економіки та менеджменту імені Олега Балацького. Це дозволило об'єднати потенціал НПП залучених до викладання і наукового керівництва та змістовно розширити тематики наукових досліджень здобувачів. Цього ж року відбувся перший набір здобувачів за новою програмою. 1 лютого 2021 року два інститути об'єднано в один - ННІ бізнесу, економіки та менеджменту (ННІ БіЕМ) (<https://bit.ly/32AFtwi>), який наразі входить до Топ 400-500 ЗВО світу в галузі "Бізнес та економіка" <https://bit.ly/3r36Wak>. 01.09.2021р. відбулось об'єднання кафедр Фінансів, банківської справи та страхування та Фінансів і підприємництва та створено кафедру фінансових технологій та підприємництва (<https://bit.ly/3IQKD6G>), яка наразі є випусковою за даною ОП. В 2021 р. СумДУ пройшов Державну атестацію у частині провадження наукової діяльності і за напрямом "Суспільні науки" увійшов до групи А, отримавши базове фінансування. Вагомий внесок в досягнення цього результату було зроблено НПП та здобувачами даної ОП.

Підготовка аспірантів за спеціальністю 08.00.08 - гроші, фінанси і кредит здійснювалась, починаючи з 1997 р. на базі Української академії банківської справи, яка в 2016 р. була приєднана до Сумського державного університету (далі - СумДУ). Починаючи з 1998 р., в УАБС було створено постійну спеціалізовану вчену раду з правом прийняття до захисту кандидатських та докторських дисертацій за даною спеціальністю, яка після приєднання продовжувала свою роботу до 31.12.2021 р. За цей час було захищено понад 100 к.е.н. та близько 20 д.е.н. Це сформувало підґрунтя для якісного змістовного наповнення ОП та проведення наукових досліджень на високому рівні. ОП реалізується шляхом опанування дисциплін загальної та фахової підготовки з урахуванням динамічного розвитку сфери фінансів, банківської справи та страхування та враховується досвід реалізації ОП у провідних вітчизняних та іноземних ЗВО, що входять до міжнародних рейтингів. ОП дає можливість удосконалювати професійні і соціальні навички в т.ч. шляхом залучення здобувачів до виконання НДР, які мають виділене фінансування МОН України на умовах оплати праці. НПП, задіяні у викладанні та науковому керівництві аспірантів є активними науковими дослідниками, всі мають публікації, що індексуються БД Scopus та WoS, мають високі індекси Гірша за БД Scopus (Васильєва - 17, Пімоненко 15, Леонов 14). НПП та здобувачі активно долучаються до програм міжнародної академічної мобільності.

Координаційну роботу за даною ОП здійснюють ННЦ підготовки кадрів вищої кваліфікації та ННІ БіЕМ, у тісній співпраці з НТСА СумДУ. В ОП акцент робиться на: поєднанні науково-аналітичних, академічних, дослідницьких, інноваційних та практичних компетентностей і навичок з фінансів, банківської справи та страхування.

5. Інформація про контингент здобувачів вищої освіти на ОП станом на 1 жовтня поточного навчального року у розрізі форм здобуття освіти та набір на ОП (кількість здобувачів, зарахованих на навчання у відповідному навчальному році сумарно за усіма формами здобуття освіти)

Рік навчання	Навчальний рік, у якому відбувся набір здобувачів відповідного року навчання	Обсяг набору на ОП у відповідному навчальному році	Контингент студентів на відповідному році навчання станом на 1 жовтня поточного навчального року		У тому числі іноземців	
			ОД	З	ОД	З
1 курс	2021 - 2022	5	5	0	0	0
2 курс	2020 - 2021	7	4	3	0	2
3 курс	2019 - 2020	0	5	1	0	0
4 курс	2018 - 2019	0	8	1	0	0

Умовні позначення: ОД – очна денна; ОВ – очна вечірня; З – заочна; Дс – дистанційна; М – мережева; Дл – дуальна.

6. Інформація про інші ОП ЗВО за відповідною спеціальністю

Рівень вищої освіти	Інформація про освітні програми
початковий рівень (короткий цикл)	програми відсутні
перший (бакалаврський) рівень	22400 Фінанси і кредит 10791 фінанси та облік 18398 Банківська справа 18399 Фінанси 22335 Фінанси і кредит 22413 Фінанси та облік в підприємстві

	24611 Державні та місцеві фінанси 5615 Фінанси та банківська справа 26069 фінанси та облік в підприємстві 15008 фінанси та облік 4043 фінанси та страхування 15334 фінанси та облік 26128 Фінанси та облік в підприємстві
другий (магістерський) рівень	5676 фінанси і кредит 7549 Фінанси та банківська справа 8057 фінанси та страхування 19261 Банківська справа 19287 фінанси і аудит підприємства 31386 Фінанси, банківська справа та страхування 19256 Фінанси, банківська справа та страхування 19260 фінанси
третій (освітньо-науковий/освітньо-творчий) рівень	20754 гроші, фінанси і кредит 20758 фінансове посередництво 40799 Фінанси, банківська справа та страхування

7. Інформація про площі приміщень ЗВО станом на момент подання відомостей про самооцінювання, кв. м.

	Загальна площа	Навчальна площа
Усі приміщення ЗВО	191574	37218
Власні приміщення ЗВО (на праві власності, господарського відання або оперативного управління)	191574	37218
Приміщення, які використовуються на іншому праві, аніж право власності, господарського відання або оперативного управління (оренда, безоплатне користування тощо)	0	0
Приміщення, здані в оренду	582	0

Примітка. Для ЗВО із ВСП інформація зазначається:

- щодо ОП, яка реалізується у базовому ЗВО – без урахування приміщень ВСП;
- щодо ОП, яка реалізується у ВСП – лише щодо приміщень даного ВСП.

8. Документи щодо ОП

Документ	Назва файла	Хеш файла
Освітня програма	<i>ОНП ФБСС 2021.pdf</i>	wgVtydJNw2royY1aj4GhERJk3qdB1u67A7VM5keCiUs=
Навчальний план за ОП	<i>Навчальний план ФБСС 2021.PDF</i>	E9KffnRJzpNmGRgqtNjHemrssxpyk6f8XAzNS3/vdNg=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія Приказюк.pdf</i>	F2oBizMY5XSY6quq3JIddutp66eQ+wNQFZUf4GLDf2Y= =
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія Іванов.pdf</i>	RPj+/pycfrsoZnqsKcG5X5cRSOqdOrjBtCgaH4h/Tok=
Рецензії та відгуки роботодавців	<i>Рецензія Савченко.pdf</i>	e3CNhBcg3LpDPXPUDIUgi8Vero7NDtQDKDXIcRBZVq w=

1. Проектування та цілі освітньої програми

Якими є цілі ОП? У чому полягають особливості (унікальність) цієї програми?

ОП спрямована на підготовку високоосвіченої інтелектуальної еліти для сфери фінансів, банківської справи та страхування, здатної працювати в умовах швидкозмінного, багатофункціонального середовища на національному та міжнародному рівні, генерувати нові знання через масштабну та мультидисциплінарну наукову діяльність, застосовувати інноваційні методи, технології та інструменти в педагогічній діяльності та наукових дослідженнях, генерувати та здійснювати трансфер знань в академічне і бізнес-середовище.

Основний акцент робиться на формуванні здатності продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми у професійній, науковій та інноваційній діяльності проблеми у сфері фінансів, банківської справи та страхування, на застосуванні інноваційних методів та технологій у педагогічній діяльності, на дотриманні належної академічної та дослідницької доброчесності та проведенні ґрунтовних наукових досліджень з використанням сучасних економіко-математичних методів та інформаційних технологій. Програма сформована як оптимальне поєднання академічних та професійних вимог. Унікальність ОП полягає у застосуванні в процесі навчання та при проведенні наукових

досліджень здобувачами потужного економіко-математичного апарату та сучасних інформаційних технологій, для моделювання процесів у сфері фінансів, банківської справи та страхування, а також активного залучення здобувачів до виконання наукових проєктів з виділеним фінансуванням від етапу формування заявки до остаточного звіту.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні документи ЗВО, що цілі ОП відповідають місії та стратегії ЗВО

Мета ОП відповідає місії та стратегії, визначених Стратегічним планом розвитку СумДУ на 2020-2026 роки (<https://bit.ly/3AwYuMT>). СумДУ виконує місію загальнодержавного значення та послідовно реалізує модель університету, який є активним учасником світового освітньо-наукового простору. Вона полягає у максимізації задоволеності ціннісних очікувань усіх категорій стейкхолдерів університету шляхом забезпечення беззаперечної конкурентної переваги послуг, що надаються, їх адаптивності під потреби сучасного світу, що стрімко змінюються, та бездоганної якості і проявляється у: генерації нового знання через масштабну, мультидисциплінарну наукову діяльність, що відповідає ПРН 2, ПРН 5, ПРН 6, ПРН 9; впливі на соціально-економічний розвиток суспільства через трансфер інноваційних технологій, реалізацію місії центру комунікації бізнесу, науки, освіти, влади, що відповідає ПРН 2, ПРН 4, ПРН 5, ПРН 7, ПРН 8; підготовці наукових та науково-педагогічних кадрів, що мають компетентності, загальноприйняті у світовому науково-освітньому просторі, що відповідає ПРН 8 та ПРН 10.

Опишіть, яким чином інтереси та пропозиції таких груп заінтересованих сторін (стейкхолдерів) були враховані під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП: - здобувачі вищої освіти та випускники програми

Інтереси здобувачів та випускників ОП враховуються через досягнення мети навчання - підготовку висококваліфікованих фахівців здатних працювати в умовах швидкозмінного, багатофункціонального середовища на національному та міжнародному рівні в сфері фінансів, банківської справи та страхування, генерувати нові знання через масштабну та мультидисциплінарну наукову діяльність, застосовувати інноваційні методи, технології та інструменти в педагогічній діяльності та наукових дослідженнях, генерувати та здійснювати трансфер знань в академічне і бізнес-середовище.

ПРН відповідають інтересам здобувачів як суб'єктів дослідницької та педагогічної діяльності. Здобувачі залучаються до опитування щодо якості ОП (<https://bit.ly/3IVg4wZ>), за результатами яких відбувається її удосконалення, опитування за запитами з окремих проблемних питань, та при моніторингу стану забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукової діяльності в ННІ БіЕМ.

Здобувачі є вільними у формуванні індивідуальної освітньої траєкторії та визначають склад вибіркового дисциплін (<https://bit.ly/3qImuJm>).

Здобувачі інституційно долучені до процесу розробки ОП через участь у: РПГ, до складу якої входить два аспіранти Літвіненко А. та Чорна С.; у Раді із забезпечення якості вищої освіти ННІ БіЕМ, до складу якої входять члени НТСА та студентського самоврядування (<https://bit.ly/3IvprwGU>). З вересня 2021 р. створено Раду із забезпечення якості вищої освіти ННЦ ПКВК у складі якої є здобувач даної ОП Тверезовська О.

- роботодавці

Інтереси роботодавців враховані в прагненні підготувати фахівця з розвинутими професійними компетентностями, які могли б реалізувати свої знання, уміння і навички, необхідні для здійснення фахової діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Роботодавці інституційно долучені до процесу розробки ОП, у тому числі до визначення цілей та ПРН: ОП розроблена РПГ, до складу якої входять роботодавці – представники сфери фінансів, банківської справи та страхування (Оксана Діденко - д.е.н., (Райффайзен Банк) та Шевченко Наталія - к.е.н. (Держаудитслужба України); обговорена та схвалена на засіданні Експертної ради роботодавців зі спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування (створена за наказом ректора № 0228-І від 17.05.2017 р. (склад оновлено відповідно до наказу №00857-І від 05.02.2021 р.)). Процедура затвердження ОП передбачає її обов'язкове рецензування представниками ринку праці. На ОП отримано рецензію заступника Голови Сумської обласної державної адміністрації д.е.н., проф. Тараса Савченка, який запропонував розширити тематику наукових досліджень, включивши в неї напрями щодо розвитку фінансів територіальних громад. При оновленні ОП було враховано пропозиції члена Експертної ради роботодавців старшого економіста відділу кон'юнктурних опитувань та звітності Департаменту статистики та звітності Національного банку України Дмитра Оголя щодо змістовного наповнення ОК8 та ОК9 з метою покращення досягнення ПРН2, ПРН 4 та ПРН 5.

- академічна спільнота

Інтереси академічної спільноти під час формулювання цілей та ПРН за ОП були враховані як на рівні СумДУ, так і на національному рівні. Щодо академічної спільноти університету – через участь у обговоренні проблем та прийнятті відповідних рішень на засіданнях випускової кафедри, РПГ ОП та радах забезпечення якості вищої освіти ННІ БіЕМ та СумДУ. Такі підходи дозволили уточнити і конкретизувати результати навчання за ОК та якісно узгодити їх з ПРН, методами навчання, викладання та оцінювання, для повного досягнення мети ОП та покращення якості освітніх послуг та вдосконалити структурно-логічну схему програми.

Щодо академічної спільноти загалом – створено умови для співпраці з представниками інших закладів вищої освіти та наукових установ. За даною ОП отримано позитивні рецензії від Директора Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку Національної академії наук України проф. Юрія Іванова, завідувачки кафедри страхування, банківської справи та ризик-менеджменту КНУ ім. Т. Шевченка проф. Наталії Приказюк. Моніторинг

ОНП провідних іноземних і вітчизняних ЗВО, що входять до галузевих і міжнародних рейтингів (QS World University Rankings, тощо) дозволив розширити перелік фахових компетентностей і напрямів тематики наукових досліджень аспірантів.

- інші стейкхолдери

З метою підтвердження релевантності ОП, відповідності результатів навчання (знань, умінь, навичок, компетентностей) потребам сучасного ринку праці у СумДУ постійно проводиться їх обговорення через сторінку (<https://bit.ly/33pLKLL>) та онлайн форму в каталозі курсів. До обговорення запрошено всіх стейкхолдерів. За рекомендаціями громадської організації “Центр освіти впродовж життя” в ОК4 передбачено вивчення тематики розвитку освіти дорослих в Україні.

Продемонструйте, яким чином цілі та програмні результати навчання ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці

Цілі і ПРН ОП відображають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що дозволяють випускникові програми бути конкурентоспроможним завдяки отриманим фаховим компетентностям: здатності до продукування нових ідей і розв'язання комплексних проблем у галузі професійної та дослідницької діяльності, до застосування сучасних методів та інструментів педагогічної та наукової діяльності, до застосування інформаційно-аналітичних програмних продуктів та систем для обґрунтування тенденцій розвитку об'єктів дослідження, здатність дотримуватись етики досліджень і правил академічної доброчесності. Аналіз тенденцій розвитку спеціальності та ринку праці відбувається шляхом постійного комунікування з роботодавцями, участі НПП у заходах наукового та практичного характеру, в т.ч. вебінарів, що проводяться за участі представників НБУ, Української асоціації фінтех та інноваційних компаній, банківських установ, страхових компаній та органів місцевого самоврядування.

Випускник ОП є затребуваним у професійній сфері та може працювати на посадах керівників підрозділів, менеджерів (управителів), викладачів ЗВО та співробітників наукових установ. На запити роботодавців він спроможний розв'язувати складні спеціалізовані завдання, наукові та практичні проблеми у сфері фінансів, банківської справи та страхування з використанням сучасних інформаційних технологій, економіко-математичного моделювання тощо.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано галузевий та регіональний контекст

Цілі і ПРН ОП відбивають тенденції розвитку спеціальності та ринку праці, в тому числі корелюють із Стратегією розвитку фінансового сектору України до 2025 року, що дозволяють випускникові бути конкурентоспроможним завдяки отриманим компетентностям з розуміння сучасних трендів розвитку сфери фінансів, банківської справи та страхування. Це проявляється, зокрема, через набуття компетентностей, пов'язаних із застосуванням сучасних інформаційно-аналітичних програмних продуктів та систем; статистичних методів аналізу великих масивів даних, та/або складної їх структури; здатності застосовувати інноваційні педагогічні технології; вміння розробляти та реалізовувати наукові та інноваційні проекти і розв'язувати значущі проблеми у сфері фінансів, банківської справи та страхування. Крім того, значна увага приділяється процесам цифровізації в сфері фінансів, банківської справи та страхування, що наразі є глобальним трендом і суттєво прискорились в умовах пандемії у всіх сферах фінансової системи (публічних фінансах, банківському секторі, в діяльності небанківських фінансових установ).

Регіональний контекст ОП проявляється через формування умінь і навичок проводити наукові дослідження та застосовувати набуті в рамках ОП компетентності в різних сферах і ланках фінансової системи, в тому числі на рівні територіальних громад, при вирішенні завдань функціонування регіональних мереж банків та інших фінансових установ, враховувати при дослідженні вплив регіональних факторів.

Продемонструйте, яким чином під час формулювання цілей та програмних результатів навчання ОП було враховано досвід аналогічних вітчизняних та іноземних програм

Під час формулювання цілей та ПРН ОП було враховано досвід реалізації аналогічних вітчизняних програм. Вивчались та аналізувались ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» Київського національного університету ім. Т. Шевченка, Київського національного економічного університету ім. В. Гетьмана, Київського національного торговельно-економічного університету, Львівського національного університету ім. І. Франка, Національного університету “Львівська політехніка”, ДУ “Інститут економіки та прогнозування НАН України”, Університету банківської справи. Вибір ЗВО обумовлений наявністю визнаних наукових шкіл у сфері фінансів, банківської справи та страхування, отримання ОП статусу акредитованих Національним агентством, показниками участі ЗВО у галузевих рейтингах. ОП зазначених ЗВО в значній мірі корелюють у визначенні цілей та переважній більшості ПРН.

Також були проаналізовані споріднені ОП зарубіжних ЗВО: ОП Фінанси Лондонської школи економічних та політичних наук (QS World University Rankings - 49) (<https://bit.ly/34hFupf>), ОП Фінанси Університету Пенсільванії, (QS World University Rankings - 13) (<https://whr.tn/32DBgb9>), ОП Фінанси Коледжу бізнесу та економіки Австралійського національного університету (<https://bit.ly/3osJ9bp>). За результатами аналізу в тимчасовому стандарті та в ОП було сформульовано ряд ПРН та, зокрема передбачено ПРН4, а також в ОП було включено ОК8 “Сучасні тренди фінансової економіки”, а також запропоновано окремі ОК вибіркового блоку.

Продемонструйте, яким чином ОП дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти

Стандарт вищої освіти третього освітньо-наукового рівня доктора філософії за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування відсутній. Зміст освітньої програми дає можливість досягти результатів навчання, які визначені Тимчасовим стандартом СумДУ. Тимчасовий стандарт розроблений з урахуванням вимог Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук» (постанова КМУ від 23.03.2016 р. №261) та Методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 №600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 №584) та діє до введення в дію офіційно затвердженого Стандарту вищої освіти України.

Якщо стандарт вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти відсутній, поясніть, яким чином визначені ОП програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня?

ОП розроблена на основі Тимчасового стандарту вищої освіти СумДУ за спеціальністю Фінанси, банківська справа та страхування. В Тимчасовому стандарті для визначення відповідності компетентностей доктора філософії дескрипторам 8-го рівня Національної рамки кваліфікацій використовувалась Матриця відповідності компетентностей та дескрипторів Національної рамки кваліфікацій, що є інформаційним додатком до стандарту. Для визначення відповідності компетентностей та ПРН у Тимчасовому стандарті використовувалась матриця відповідності компетентностей та результатів навчання, що представлена як інформаційний додаток до стандарту. Загальні та фахові компетентності та ПРН, передбачені ОП відповідають Тимчасовому стандарту вищої освіти СумДУ зі спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування третього освітньо-наукового рівня доктора філософії і дескрипторам Національної рамки кваліфікацій. Відповідність програмних результатів ОП дескрипторам НРК проявляється у наступному:

- знання ЗН1 концептуальні та методологічні знання в галузі чи на межі галузей знань або професійної діяльності - ПРН1, ПРН2, ПРН10;
  - уміння/навички: УМ1 спеціалізовані уміння/навички і методи, необхідні для розв'язання значущих проблем у сфері професійної діяльності, науки та/або інновацій, розширення та переоцінки вже існуючих знань і професійної практики - ПРН2, ПРН5, ПРН8, ПРН10; УМ2 започаткування, планування, реалізація та коригування послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності - ПРН5, ПРН6, ПРН8, ПРН9; УМ3 критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей - ПРН3, ПРН4, ПРН9;
  - комунікація: К1 вільне спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством загалом - ПРН5, ПРН7, ПРН10; К2 використання академічної української та іноземної мови у професійній діяльності та дослідженнях - ПРН7, ПРН9;
  - відповідальність і автономія: ВА1 демонстрація значної авторитетності, інноваційності, високий ступінь самостійності, академічна та професійна доброчесність, послідовна відданість розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах професійної та наукової діяльності - ПРН2, ПРН5, ПРН6, ПРН7, ПРН8, ПРН10; ВА2 здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення - ПРН6, ПРН8, ПРН10.
- Для співвіднесення ПРН та компетентностей, зазначених в ОП, у процесі її розроблення використовується матриця відповідності визначених результатів навчання та компетентностей компонентам освітньої програми, що є інформаційними додатками до ОП.

2. Структура та зміст освітньої програми

Яким є обсяг ОП (у кредитах ЄКТС)?

60

Яким є обсяг освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС), спрямованих на формування компетентностей, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності)?

45

Який обсяг (у кредитах ЄКТС) відводиться на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти?

15

Продемонструйте, що зміст ОП відповідає предметній області заявленої для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною)?

ОП розроблена згідно з вимогами Закону України «Про вищу освіту» (<https://bit.ly/3KLITCr>) і Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах) (<https://bit.ly/3o2jIgl>). ОП формується на компетентнісній основі з орієнтацією на результати навчання із збалансуванням загальної (формування філософських, мовних компетентностей та універсальних навичок дослідника) і поглибленої фахової (здобуття глибинних знань із спеціальності) підготовки, забезпечення індивідуалізації навчання шляхом включення широкого переліку дисциплін вільного вибору для розвитку індивідуальних освітніх траєкторій.

Об'єктом вивчення та діяльності для ОП спеціальності є устрій, принципи, механізми функціонування, розвитку та

регулювання фінансових систем. Цілями навчання є підготовка висококваліфікованих фахівців, здатних розв'язувати значущі проблеми в професійній, науковій та/або інноваційній діяльності у сфері фінансів, банківської справи та страхування, що передбачає розширення та переоцінку вже існуючих знань і професійної практики, синтез нових та комплексних ідей. Загальну підготовку за ОП забезпечують ОК1-ОК7, що узгоджуються з ПРН наступним чином: розуміння загальних принципів і методології наукових досліджень (ОК1, ОК3), робота з гіпотезами, доказами (ОК1, ОК3, ОК6); вільне володіння державною та іноземними мовами в усній та письмовій формах, з урахуванням професійної тематики (ОК7).

Зміст ОП відповідає теоретичному змісту предметної області, зокрема забезпечує формування у здобувачів освіти знань про тенденції і закономірності функціонування, розвитку та регулювання у сфері фінансів, банківської справи та страхування. Так зокрема отримання концептуальних та методологічних знань зі спеціальності і на межі предметних галузей, дослідницьких навичок, їх розвиток шляхом проведення досліджень, здійснення інновацій, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності та професійній практиці з урахуванням економічних аспектів, лідерства, автономності та відповідальності забезпечується ОК8, ОК9; планування і виконання експериментальних та/або теоретичних досліджень з фінансів, банківської справи та страхування та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів забезпечуються ОК8, застосування інноваційних педагогічних технологій, вміння самостійно визначати завдання професійного та особистісного розвитку забезпечуються ОК4, ОК10.

Яким чином здобувачам вищої освіти забезпечена можливість формування індивідуальної освітньої траєкторії?

Здобувачі мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію через:

- вільний індивідуальний вибір навчальних дисциплін в обсязі, що відповідає вимогам Закону України «Про вищу освіту», з розширеним переліком навчальних дисциплін із набуття загальних компетентностей, можливістю вибору форми навчання (<https://bit.ly/3ATa6K5>) ;

- можливість обирати навчальні дисципліни, що пропонуються для інших рівнів освіти (<https://bit.ly/3eMTBo>) ;
- можливість індивідуального вибору способу вивчення навчальної дисципліни – традиційна, змішана форма, он-лайн навчання

- можливість індивідуального вибору тематики індивідуальних завдань, творчих робіт з навчальних дисциплін, тематики дисертації;

- можливість участі у програмах внутрішньої та міжнародної мобільності, в тому числі віртуальних академічних обмінів (<https://bit.ly/3rjt2hP>; <https://bit.ly/3HpyZiZ>);

- можливість визнання результатів навчання за результатами вивчення масових он-лайн курсів;

- неформальну освіту шляхом участі у роботі творчих лабораторій, наукових гуртків, літніх / зимових шкіл.

Особливості реалізації способів формування індивідуальних освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти, розподіл функціональних обов'язків у сфері організаційної, інформаційної та консультативної підтримки викладені у відповідних локальних нормативних актах на сайті СумДУ (<https://bit.ly/33VDovO>).

Яким чином здобувачі вищої освіти можуть реалізувати своє право на вибір навчальних дисциплін?

Сформована нормативна база для забезпечення права здобувачів на вільний вибір дисциплін: Положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3FZfLiL>), Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<https://bit.ly/3ASiPaP>), рішення вченої ради «Про вдосконалення структури та змісту ОНП та навчальних планів здобувачів вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня» (<https://bit.ly/3KLsR6Q>).

Заходи вільного вибору дисциплін здобувачами:

1. Підготовка робота (кожного навчального року в термін до 1 листопада): ознайомлення (організаційні збори) з особливостями освітнього процесу та структурою навчальних планів у розрізі обов'язкових і вибіркових складових; інформування здобувачів про порядок, строки та особливості реєстрації для вивчення дисциплін вільного вибору. ННЦ ПКВК протягом 1–10 жовтня ознайомлює здобувачів з індивідуальним планом підготовки в аспірантурі, можливостями формування індивідуальної траєкторії, переліком обов'язкових і вибіркових дисциплін, процедурою вибору, надає для заповнення здобувачам індивідуальний план підготовки.

2. Каталог вибіркових дисциплін <https://bit.ly/3qImuJm> циклу загальної підготовки формуються до 1 квітня на кожний рік вступу на основі пропозицій Рад з якості інститутів /факультетів та схвалюються Радою з якості вищої освіти СумДУ. Підготовка та актуалізація каталогів дисциплін циклу фахової підготовки проводиться з урахуванням пропозицій стейкхолдерів, тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, зокрема за участі органів студентського самоврядування та роботодавців з урахуванням результатів опитування здобувачів вищої освіти щодо організації вивчення дисциплін, результатів моніторингу ринку праці, уже затверджених тем аспірантів поточного року прийому та пріоритетної тематики наукових досліджень їх потенційних керівників на майбутній рік.

3. Вибір ВНД здійснюється здобувачами через сервіс «Електронний особистий кабінет» шляхом вибору відповідних дисциплін з відповідних каталогів протягом 2-х місяців після зарахування.

Здобувач може обирати навчальні дисципліни інших ЗВО (у т.ч. й дистанційних), що реалізуються зокрема через партнерські угоди з іншими закладами чи науковими установами за програмами академічної мобільності, віртуальних академічних обмінів з дотриманням вимог Положення Університету «Про академічну мобільність здобувачів вищої освіти» (<https://bit.ly/33US9Pi>).

Здобувач має право обирати навчальні дисципліни, які пропонуються для інших рівнів вищої освіти в Університеті (за умови дотримання структурно-логічної схеми опанування ОП) за погодженням зі своїм науковим керівником.

Опишіть, яким чином ОП та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої

освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності

Обов'язковим компонентом ОП є педагогічна практика обсягом 4 кредити ЄКТС, що здійснюється згідно з навчальним планом та силабусом та спрямована на здобуття аспірантами досвіду педагогічної та навчально-методичної діяльності за професійним спрямуванням, розвиток професійних компетентностей щодо здійснення педагогічної діяльності, набуття досвіду самостійної педагогічної роботи, застосування сучасних освітніх технологій, способів активізації освітньої діяльності, опанування особливостями професійної риторики. Програма педагогічної практики обговорена на засіданні Експертної ради роботодавців та затверджена Радою з якості вищої освіти ННІ БіЕМ. Під час проходження педагогічної практики здобувачі формують фахові компетентності ФК2, ФК6 та забезпечується досягнення ПРН7, ПРН 8, ПРН 10.

Елементи практичної фахової підготовки мають ОК4 (передбачає підготовку реальної проектної заявки на актуальний грантовий конкурс, участь у інформаційних заходах донорів) та ОК6 (аспіранти готують наукову статтю за IMRaD структурою).

Практична підготовка з професійної діяльності передбачена ОК8 та ОК9, що відповідно до останніх тенденцій розвитку сфери фінансів, банківської справи та страхування передбачає формування ФК1, ФК3 та ФК5.

Згідно з опитуванням 2021 р. аспіранти сповна задоволені компетентностями, здобутими під час практичної підготовки за ОНП (<https://bit.ly/3AIwRR4>).

Продемонструйте, що ОП дозволяє забезпечити набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills) упродовж періоду навчання, які відповідають цілям та результатам навчання ОП результатам навчання ОП

Для досягнення цілей ОП, що полягають у тому числі у формуванні фахівців нової формації, здатних працювати в умовах швидкозмінного, багатofункціонального середовища на національному та міжнародному рівні, генерувати та здійснювати трансфер знань в академічне і бізнес-середовище, забезпечуються набуття здобувачами вищої освіти soft skills, що знаходять свій прояв у досягненні ПРН за ОП: критичне мислення - ПРН 3, ПРН 6, етика і доброчесність ПРН 8, лідерство, автономність, відповідальність ПРН 6, ПРН 8.

Дисципліни циклу загальної підготовки забезпечують розвиток критичного та креативного мислення (ОК2, ОК3, ОК5, ОК6, ОК7), ведення комунікацій, перемовин та дискусій (ОК 5, ОК6), лідерських якостей (ОК7), командної роботи (ОК 5, ОК7), дотримання етичних норм та принципів академічної доброчесності (ОК 1, ОК7), толерантного ставлення до розмаїття національних культур, людиноцентричного підходу, рефлексії, емоційного інтелекту (ОК1, ОК3, ОК5, ОК7), вміння висловлювати ідеї в письмовому вигляді українською та англійською мовами, аргументувати їх (ОК3, ОК7), самостійного навчання та саморозвитку (ОК1, ОК10)

Дисципліни циклу професійної підготовки поглиблюють зазначені соціальні навички, та забезпечують розвиток аналітичного мислення для вирішення проблем розвитку фінансової сфери (ОК8, ОК9, ОК10).

Упродовж навчання аспіранти долучені до суспільного життя університету, беруть участь у роботі органів студентського самоврядування, НТСА, наукових і методичних семінарах кафедри і ННІ БіЕМ, конференціях, воркшоплах.

Яким чином зміст ОП ураховує вимоги відповідного професійного стандарту?

Професійний стандарт відсутній.

Який підхід використовує ЗВО для співвіднесення обсягу окремих освітніх компонентів ОП (у кредитах ЄКТС) із фактичним навантаженням здобувачів вищої освіти (включно із самостійною роботою)?

Загальні вимоги до організації СРС задекларовані в Положенні про організацію освітнього процесу в СумДУ (<https://bit.ly/3FZfLiL>) (підрозділ 6.3) та інших нормативних актах. Аналіз розподілу навчального навантаження за ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» в розрізі видів навчальної роботи складає: аудиторна робота - 570 год. (31,67%). СРС - 1230 год (68,33%), з них: 240 годин – у 1 семестрі, 400 годин – у 2 семестрі, 368 години – у 3 семестрі, 222 години – у 4 семестрі. Обсяг годин, відведених на СРС в межах окремої ОК в середньому складає 62%. Для підвищення ефективності освоєння матеріалу, використовуються відкриті електронні навчальні ресурси СумДУ (<https://bit.ly/34a46Ri>), електронний інституційний репозитарій університету (<https://bit.ly/3L3IzKv>) та інші відкриті ресурси. Для організації СРС за дисциплінами ОП передбачені консультації викладачів.

Для з'ясування реального обсягу навантаження здобувачів використовується їх анкетування щодо якості ОП через систему електронних особистих кабінетів та результати обговорення якості реалізації ОП фокус-групами. Зокрема, під час проведення опитування та фокус-групи в 2021-2022 н.р. респонденти ОП Фінанси, банківська справа та страхування зазначили, що рівень навчального навантаження є цілком помірним і, в цілому, їм вистачає часу для вивчення навчальних дисциплін та виконання завдань самостійної роботи (<https://bit.ly/3AIwRR4>). Статистична інформація з опитування системно аналізується на Раді із забезпечення якості вищої освіти ННІ БіЕМ.

Якщо за ОП здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти, продемонструйте, яким чином структура освітньої програми та навчальний план зумовлюються завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти

СумДУ є учасником пілотного проекту щодо запровадження дуальної форми здобуття освіти, започаткованого МОН України (наказ №1296 від 15.10.2019 р.), який триватиме до 2023 року. Відповідно в університеті відбувається процес розробки організаційно-методичного забезпечення із запровадження дуальної форми здобуття освіти. Васильєва Т.А. є членкінею робочої групи МОН України з розроблення Стратегії розвитку дуальної освіти.

За ОП реалізуються окремі елементи дуальної освіти. Зокрема, здобувачі вищої освіти можуть поєднувати навчання

з роботою за фахом. При цьому, вони мають право на індивідуальне навчання у формі індивідуального графіку відповідно до Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком (<https://bit.ly/3gc77mw>). Наприклад, аспірантка Тверезовська О. І. поєднує навчання з роботою на посаді викладача-стажиста на кафедрі фінансових технологій і підприємництва.

Елементи дуальної освіти для здобувачів вищої освіти ОП реалізуються шляхом залучення до науково-дослідних робіт в якості виконавців. Зокрема, виконання НДР, у тому числі з оплатою праці були аспіранти Бочкарьова Т. О., Мершій Б. Є., Тверезовська О. І., Решетняк Я. В., Чорна С. В., Літовцева В.Є. та інші. Таким чином, реалізація зазначених елементів дуальної освіти сприяє підвищенню якості практичної підготовки здобувачів вищої освіти ОП відповідно до реальних вимог ринку праці в сфері вищої освіти.

3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про правила прийому на навчання та вимоги до вступників ОП

<https://vstup.sumdu.edu.ua/vstup-do-aspirantury.htm>

Поясніть, як правила прийому на навчання та вимоги до вступників ураховують особливості ОП?

Прийом здійснюється на основі здобутого ступеня магістра або рівня спеціаліста за відповідною або іншою спеціальністю.

Правилами прийому до СумДУ для вступу на ОП Фінанси, банківська справа та страхування визначено складання двох іспитів – з іноземної мови (англійська, німецька або французька на вибір вступника) та фахового іспиту зі спеціальності, які проводяться у письмовому вигляді з використанням тестових технологій.

Програмою фахового вступного іспиту зі спеціальності Фінанси, банківська справа та страхування визначено загальне коло кваліфікаційних вимог до теоретичних знань та практичних навичок претендентів для вступу до аспірантури, а також компетентної здатності для проведення наукових досліджень з зазначеної спеціальності. Програма складена відповідно до ключових положень основних дисциплін спеціальності – «Гроші та кредит», «Фінанси», «Публічні фінанси», «Банківські операції», «Страхування», «Фінансовий ринок».

Завдання випробування з іноземної мови базуються на загальноєвропейських вимогах та критеріях, встановлених для рівнів B2 і B2+ та вважаються мінімально прийнятними для магістрів, які претендують на вступ на навчання для здобуття ступеня доктора філософії.

Правилами прийому також передбачені додаткові бали за успіхи у науковій діяльності вступника за відповідною спеціальністю (статті, патенти, перемоги у Всеукраїнському конкурсі студентських наукових робіт, олімпіадах). Зазначені умови вступу дозволяють визначити рівень початкових компетентностей, необхідних для успішного проходження навчання за ОНП.

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Питання визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО, зокрема під час академічної мобільності, регулюються Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/33gCzNs>) та Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<https://bit.ly/3FZfLiL>). Доступність визнання результатів навчання реалізується через прозорі механізми процедури перезарахування ОК. Відповідно до нормативної бази СумДУ, визнання результатів навчання та перезарахування ОК здійснюється на основі укладеного договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності. Перезарахування результатів навчання здійснюється начальником ННЦ ПКВК згідно з програмою академічної мобільності, затвердженою у встановленому порядку, відповідно до наданої академічної довідки або аналогічного документу, отриманого здобувачем вищої освіти в іншому ЗВО. Поінформованість здобувачів про можливість визнання результатів навчання забезпечується наявністю відповідної нормативної бази у вільному доступі (<https://bit.ly/3FZfLiL>) та ознайомленням з документами під час оформлення договору про навчання (стажування) за програмою академічної мобільності. Переведення, поновлення здобувачів з інших ЗВО і визнання результатів навчання регламентуються Положенням про переведення, відрахування та поновлення здобувачів у СумДУ, затвердженим наказом від 28.12.19 № 0950-І (<https://bit.ly/32w9mhf>), наявним у відкритому доступі.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)?

У лютому-травні 2021 р. аспірантки Чорна С.В., Літовцева В.Є., Биченко Д.О., Ачіри К. брали участь у Програмі міжнародної віртуальної мобільності між СумДУ та Вашингтонським державним університетом. Результати навчання за дисципліною «Excellence in Teaching & Research (Досконалість у викладанні і наукових дослідженнях)» було визнано при вивченні дисциплін «Психологічні основи професійних комунікацій та лідерство» та «Методологія та методи наукових досліджень». У 2021 році аспірантки Акоюн Д.Е., Лор А.К., Тверезовська О.І, брали участь у Програмі міжнародної дистанційної (віртуальної) мобільності між СумДУ та Бізнес-школою Ліванського міжнародного університету, м. Бейрут, Ліван (<https://bit.ly/35h80Ia>). Результати навчання за дисципліною «Статистичні методи у наукових дослідженнях» було визнано при вивченні дисципліни «Методологія та методи наукових досліджень». У 2021 р. аспірантки Денисенко О.В, Акоюн Д.Е., Лор А.К. брали участь у Програмі міжнародної дистанційної (віртуальної) мобільності між СумДУ та Економічним університетом у Братиславі, м.

Братислава, Словацька Республіка. Результати навчання за дисципліною «Бібліометричні методи аналізу та візуалізації наукових досліджень з бухгалтерського обліку та оподаткування» було визнано при вивченні дисципліни «Методологія та методи наукових досліджень».

Яким документом ЗВО регулюється питання визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Визнання результатів неформального навчання регламентується положенням про перезарахування результатів навчання здобувачів вищої освіти СумДУ, отриманих у неформальній освіті (<https://bit.ly/33NaaPm>) здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження досягнення здобувачем результатів навчання, передбачених ОНП. Для перезарахування результатів здобувач подає до ННЦ ПКВК освітню декларацію та документи, що підтверджують участь у заходах неформальної освіти (свідоцтва, сертифікати, дипломи; опис заходу неформальної освіти тощо). На підставі цього керівник групи забезпечення спеціальності (завідувачка кафедри фінансових технологій та підприємництва д.е.н., проф. Гриценко Л. Л.) формує комісію з атестації (не менш ніж з особи) під своїм головуванням з-поміж членів РППГ ОП (участь гаранта в складі комісії є обов'язковою) і групи забезпечення спеціальності. Вона визначає відповідність отриманих результатів неформального навчання та освітнього компонента ОП, за якою навчається здобувач, обсяг перезарахування, підсумкову оцінку. Рішення комісії затверджується директором ННЦ підготовки кадрів вищої кваліфікації. Відповідна нормативна база є у вільному доступі на сайті СумДУ, інформація доводиться до здобувачів на вступних лекціях у перший день навчання, а також через систему електронних особистих кабінетів.

Опишіть на конкретних прикладах практику застосування вказаних правил на відповідній ОП (якщо такі були)

У грудні 2020 р. аспірантки Літовцева В.Є., Биченко Д.О. брали участь у проєкті від Чеського університету природничих наук, м. Прага, Чеська Республіка. Результати навчання у неформальній освіті за темою «Scientific Writing and Publishing» було визнано при вивченні дисципліни «Англійська мова академічного спрямування» (тема 4, РН 1, 5), а за темами «Statistical Methods» та «System Dynamics and Causal Loop Diagram» було визнано при вивченні дисципліни «Методологія та методи наукових досліджень» (тема 5, РН 2, 3). Аспірантка Биченко Д.О. у листопаді-грудні 2020 р. брала участь у міжнародній школі International Corporate Finance School for females (by EY). Результати навчання було визнано при вивченні дисципліни «Сучасні тренди фінансової економіки» (тема 5, РН 1, 2). У січні 2022 р. аспіранти Лор А.К. та Тверезовська О.І. опанували курс «Критичне мислення для освітян» на платформі Prometheus обсягом 1 кредит, за результатами якого буде перезараховано тему 5 та частково тему 3 з дисципліни «Інноваційна педагогічна діяльність» (РН 3, 4) на весняний семестр 2022 р.

4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Продемонструйте, яким чином форми та методи навчання і викладання на ОП сприяють досягненню програмних результатів навчання? Наведіть посилання на відповідні документи

Академічний персонал, відповідальний за запровадження ОП та її компонентів, забезпечує узгодженість між ПРН, методами навчання та викладання. Відповідність методів навчання й викладання результатам навчання за окремим ОК та результатам навчання за ОП обґрунтовується у робочих програмах навчальних дисциплін. Форма робочої програми передбачає узгодження результатів навчання за дисципліною з ПРН, методами навчання та викладання. Навчання і викладання за ОП передбачає: -інтерактивні лекції (ОК1, ОК 3, ОК4, ОК5, ОК8, ОК9), лекції-дискусії (ОК3, ОК8, ОК9); проблемні лекції (ОК3, ОК6); - практико-орієнтоване навчання (ОК1, ОК5, ОК8); - застосування як традиційної системи методів і прийомів, так і інноваційних інтерактивних методик, зокрема: Case-study (ОК2, ОК3, ОК5, ОК7), імітаційна/рольова гра (ОК6, ОК7), мозковий штурм (ОК3, ОК5, ОК7), навчальні та наукові дискусії/дебати (ОК1, ОК2, ОК4, ОК7, ОК9), виконання проєктної роботи (ОК2, ОК4, ОК5), робота в групах (ОК1, ОК2), у рамках ОК 5, ОК7 - обмін думками (think-pair-share) та творчий метод навчання, ОК9 - робота над написанням есе, також за допомогою ОК2, ОК3, ОК5, ОК6, ОК7, ОК8 виконується індивідуальна дослідницька робота. Акцент робиться на особистісному саморозвитку, груповій роботі, вмінні презентувати результати, що сприяє формуванню розуміння потреби й готовності до продовження самоосвіти впродовж життя; - за організаційними формами: електронне навчання в системах відеозв'язку (Google Classroom, Zoom та Google Meet).

Продемонструйте, яким чином форми і методи навчання і викладання відповідають вимогам студентоцентрованого підходу? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти методами навчання і викладання відповідно до результатів опитувань?

Студентоцентроване навчання відповідає місії університету, є основою для цієї ОП та передбачає: можливість формування індивідуальних освітніх траєкторій; застосування методів активного навчання; акцент на критичному й аналітичному навчанні; розширення автономії здобувачів вищої освіти; рефлексивний підхід до процесів навчання й викладання. Втілення студентоцентрованого навчання передбачає: повагу й увагу до розмаїтості здобувачів та їхніх потреб, уможливаючи гнучкі навчальні траєкторії; застосування різних способів подачі матеріалу; динамічне поєднання різноманітних педагогічних методів; регулярне оцінювання і коригування способів подачі матеріалу та педагогічних методів; заохочення незалежного вибору водночас із забезпеченням належного наставництва і

підтримки з боку викладача. Вибір методів навчання зумовлений необхідністю формування у здобувачів здатності самостійно і творчо застосовувати отримані навички і знання при вирішенні наукових і прикладних завдань. Рівень задоволеності аспірантів методами навчання і викладання вивчається через анкетування щодо якості ОП та організації освітньої діяльності. Результати опитування в листопаді 2021 р. свідчать, що всі респонденти задоволені методами навчання і викладання, зокрема 77,8 % респондентів обрали варіант відповіді “Так, цілком” та 22,2% - “Переважно, так” (<https://bit.ly/3o2QoXj>).

Продемонструйте, яким чином забезпечується відповідність методів навчання і викладання на ОП принципам академічної свободи

Академічні свободи надаються НПП і здобувачам в СумДУ згідно з Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3tAJzjk>). Викладачі мають право на свободу викладання та обговорення, свободу обирати теми та методи наукових досліджень, свободу поширення і оприлюднення результатів наукових досліджень, свободу участі в професійних або представницьких академічних органах. Викладач не обмежується в питаннях трактування навчального матеріалу, формах і засобах доведення його до здобувачів, на власний розсуд обирати найдоцільніші методи навчання для якісного досягнення ПРН. У Кодексі корпоративної культури (<https://bit.ly/33lse39>) визначено, що університет формує і розвиває атмосферу академічної свободи та академічної відповідальності, взаєморозуміння, створює умови, що сприяють реалізації інтелектуального, професійного й особистісного потенціалу співробітників. Принципи академічної свободи реалізуються у праві здобувача отримувати знання згідно зі своїми науковими інтересами та потребами. Здобувачі освіти є вільними у виборі теми дисертації та напрямів наукових досліджень. Реалізуючи певні методи навчання в освітньому процесі, НПП сприяють вільним висловлюванням здобувачем своєї точки зору, думки щодо певних процесів та явищ. Здобувач має право на аргументоване доведення власної альтернативної точки зору на будь-яке питання. При вивченні дисциплін використовується методологічне розмаїття, що сприяє формуванню у здобувача власних наукових поглядів.

Опишіть, яким чином і у які строки учасникам освітнього процесу надається інформація щодо цілей, змісту та очікуваних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів *

На сайті СумДУ (<https://bit.ly/3L6xjgL>) у вільному доступі розміщена вся необхідна інформація щодо організації та змісту освітнього процесу за ОП: профіль у каталозі СумДУ (<https://bit.ly/3qBuCLZ>) – для чіткого визначення і розуміння, який освітній компонент формує певний програмний результат; каталог курсів, що містить інформацію про всі освітні компоненти всіх ОП СумДУ (<https://bit.ly/3qzG4Q>) з можливістю адаптивного відбору користувачем за певними критеріями; каталоги вибіркових дисциплін; графіки навчального процесу тощо. Відповідно до нормативної бази СумДУ основну інформацію про навчальну дисципліну (цілі, зміст, очікувані результати навчання, порядок та критерії оцінювання) містить силабус, обов'язково розміщений на сайті СумДУ. Кожен викладач під час першого заняття надає здобувачам регламент із переліком контрольних заходів та критеріями їх оцінювання, роз'яснює принципи навчання. Крім того, викладач використовує спеціалізовані електронні ресурси СумДУ, що містять навчально-методичні матеріали дисциплін, зокрема інституційний репозитарій (<https://bit.ly/34YK8ZT>), електронна бібліотека (<https://bit.ly/3qErFKl>), системи OCW (<https://bit.ly/3FAQo8f>) та MIX (<https://bit.ly/3GEikrt>) тощо, які надають можливість доступу здобувачів вищої освіти до необхідної інформації.

Опишіть, яким чином відбувається поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП

Залучення здобувачів до досліджень здійснюється шляхом інтеграції наукової й навчальної роботи в межах компонентів ОП: ОК3 (через визначення аспірантами напрямку математичної формалізації тих процесів, які безпосередньо пов'язані з темою дисертаційного дослідження); ОК5 (через написання групової реальної проектної заявки на актуальний грантовий конкурс), ОК6 (через вивчення процесу рецензування та розгляду статей видавництва Springer, у журналі, що індексуються в базах даних Web of Science core collection та Scopus), ОК8 (через поглиблення знань предметної області, практичних умінь і навичок обговорювати актуальність і значення власної науково-дослідної роботи), ОК9 (через виконання індивідуального науково-дослідницького завдання у формі есе за обраною тематикою).

Навчання за ОП передбачає застосування дослідницьких методів (індивідуальної, групової дослідницької, проектної роботи); запровадження в межах ОК нових форм організації науково-дослідної діяльності, спрямованих на розвиток наукового й критичного мислення; створення наукових груп здобувачів для підготовки спільних наукових проєктів, написання наукових статей.

Для долучення здобувачів до наукової роботи випусковою кафедрою згідно з положенням про діяльність молодіжних наукових творчих об'єднань у СумДУ створено науковий гурток «Проблеми реформування фінансово-кредитної системи» (<https://bit.ly/3FEXBCC>).

Формати поєднання навчання і досліджень здобувачів за ОП також є: долучення до виконання НДР, у тому числі з оплатою праці (Бочкарьова Т. О., Мерцій Б. Є., Тверезовська О. І., Решетняк Я. В., Чорна С. В., Літовцева В.Є.); можливість для здобувачів взяти участь у конкурсах НТСА СумДУ (<https://bit.ly/3GFSXWu>); виступи з результатами наукових досліджень на міжнародних і всеукраїнських наукових заходах; написання наукових статей для публікації у фахових та міжнародних наукових виданнях; залучення до грантової діяльності всеукраїнського і міжнародного рівнів.

Також кафедра фінансових технологій та підприємництва, що є випусковою за даною ОП, щорічно організовує і проводить Всеукраїнську науково-практичну конференцію «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України» (<https://bit.ly/3AlUxua>). У 2021 році до організації конференції долучилися зарубіжні партнери, науковці з Норвегії, Чехії, Литви та Лівану. Конференція «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи» отримала статус міжнародної. Здобувачі мають можливість оприлюднити результати своїх

досліджень, в тому числі у фахових виданнях СумДУ категорії А Переліку наукових фахових видань України (<https://bit.ly/34dsaCi>), що індексується наукометричною базою Web of Science та 5 фахових видань СумДУ категорії «Б» (<https://bit.ly/3HjDI5C>).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, яким чином викладачі оновлюють зміст навчальних дисциплін на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі

У СумДУ сформовані вимоги щодо укладання робочої програми дисципліни (РП НД) (<https://bit.ly/3GNpw6j>). Відповідно до них, РП НД мають щорічно оновлюватися з урахуванням результатів моніторингу та періодичного перегляду ОП і, зокрема, отриманих від здобувачів та інших стейкхолдерів побажань та зауважень. Перегляд РП НД здійснюється за ініціативою РПП ОП, стейкхолдерів або за ініціативою кафедр.

ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» належить до галузі управління та адміністрування, яка динамічно розвивається з регулярними змінами в законодавчій базі, динамічним розвитком інформаційних технологій, появою нових методів та напрямів дослідження. З урахуванням цього, викладачі постійно проводять системну роботу щодо оновлення змісту ОК. Так, зміст ОК з змінено в частині модернізації інструментів проведення бібліометричного аналізу, статистичної обробки даних, забезпечення дослідницької доброчесності. Зміни стосувалися тем "Методологія та основи теоретичних досліджень", "Пошук, накопичення та обробка наукової інформації", "Наукова етика та дослідницька чесність". За результатами виконання НДР та участі в програмі віртуального міжнародного стажування (Вашингтонський державний університет, 2021) Боженко В. В. внесла у зміст ОК8 «Сучасні тренди фінансової економіки» тему 8 "Нелегальні фінансові потоки, як загрози фінансовій безпеці держави". Зміст ОК 9 було змінено у частині поточного стану розвитку ринку криптовалют, ФінТех інновацій: оновлені теми 2 "Цифрові інновації на ринку грошей", тема 3 "Цифрові інновації на ринку капіталу", тема 11 "Проблеми регулювання фінансової галузі у цифровій економіці" з урахуванням прийнятої Стратегії НБУ (Стратегія розвитку ФінТеху в Україні до 2025 року). За результатами співпраці з ГО "Центр освіти впродовж життя" внесено зміни у зміст ОК4, зокрема додано Тему 10 "Окремі аспекти освіти дорослих".

Оновлення змісту ОК забезпечується шляхом: урахування пропозицій стейкхолдерів, передусім, представників ринку праці; урахування законодавчих і рекомендаційних документів органів державного управління; стандартів, рекомендацій і дослідницьких матеріалів міжнародних організацій; участі викладачів у міжнародних і вітчизняних наукових заходах; стажувань у вітчизняних і закордонних фінансових установах; підвищення кваліфікації, в т.ч. у закордонних ЗВО; участі викладачів у виконанні НДР за профілем спеціальності. Результати напрацювань узагальнені у наукових статтях, у т.ч. виданнях, що входять до баз Scopus та WoS, монографіях, в т.ч., опублікованих в іноземних видавництвах, посібниках, що надалі використовуються для оновлення змісту освітніх компонентів.

Опишіть, яким чином навчання, викладання та наукові дослідження у межах ОП пов'язані із інтернаціоналізацією діяльності ЗВО

Освітньо-наукова діяльність за ОП узгоджена зі Стратегією інтернаціоналізації СумДУ на 2019-2025 роки (<https://bit.ly/3FzNHLW>). СумДУ сприяє підготовці здобувачів і НПП через навчання на курсах іноземної мови з підтвердженням сертифікатом, не нижче рівня B2 (Артюхов А.Є, Замора О.М., Сотник І.М., Боженко В.В., Пахненко О.М.).

Здобувачі беруть участь у програмах міжнародної академічної мобільності, у формі віртуальної мобільності Акопян Д.Е., Лор А.К., Тверезовська О.І. (Ліван, 2021); Кононенко С.В., Чорна С.В., Літовцева В.Є., Рудняк А.Д. (Washington State University, 2021), Денисенко О.В., Лор А.К., Акопян Д.Е., Бочкарьова Т.О., Літвіненко А.В. та інші (University of Economics in Bratislava, 2021); Літовцева В. Є. (Економічний університет, Чехія, 2021); у формі стажування Решетняк Я.В. (Польща, 2020; USA, 2020); у формі участі у тренінгах в рамках програми "ERASMUS+" Тверезовська О.І. (Північна Македонія, 2021) та форумах.

НПП беруть участь у програмах міжнародної академічної мобільності у різних формах: міжнародного стажування та підвищення кваліфікації Боженко В.В., Пахненко О.М. (Польща, 2021), Боженко В. В. (Чорногорія, 2019); Артюхов А.Є. (Польща, 2020), Замора О.М. (США, 2018; Ізраїль, 2019); участь у конференціях, в т.ч. онлайн: Пахненко О.М. (Індія, 2021), Роєнко В. В. (Нігерія, 2021).

Викладачам і здобувачам надається доступ до міжнародних баз даних (SCOPUS, WoS, ін.) <https://bit.ly/33rNXWT>. Регулярно надається тестовий доступ до повнотекстових електронних ресурсів міжнародних баз даних (<https://bit.ly/3o8Dh6K>).

5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Опишіть, яким чином форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін ОП дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання?

Система оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти визначена Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/35fPsbG>) та Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в СумДУ (<https://bit.ly/3ASIPaP>). Форми контрольних заходів та критерії оцінювання в межах освітніх компонентів ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення результатів навчання та своєчасно доводяться до здобувачів. Форми контрольних заходів із навчальних дисциплін визначено в освітній програмі, навчальному плані, робочій програмі та силабусі навчальної дисципліни. Форми контрольних заходів у межах навчальних дисциплін дозволяють перевірити досягнення програмних результатів навчання, адже під час укладання робочих навчальних програм їх зміст узгоджується з результатами дисципліни та результатами навчання. Чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти забезпечуються:

грунтовним підходом кафедр до їх планування й формулювання; обов'язковим узгодженням результатів навчання, видів навчальної діяльності та оцінювання; наскрізною роз'яснювальною роботою зі здобувачами, у тому числі щодо технологій контрольних заходів, графіка та граничних дат контрольних заходів тощо.

Яким чином забезпечуються чіткість та зрозумілість форм контрольних заходів та критеріїв оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти?

Контрольні заходи є необхідним елементом зворотного зв'язку у процесі навчання. Форми контрольних заходів і критерії оцінювання здобувачів у межах освітніх компонентів ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення результатів навчання завдяки тому, що на етапі укладання робочих програм форми контрольних заходів мають відповідати результатам дисциплін, скорельованим із ПРН. У межах навчальних дисциплін для визначення рівня засвоєння навчального матеріалу може використовуватись: поточний контроль (оцінювання роботи на практичних заняттях, контроль за виконанням індивідуальних творчих і дослідницьких завдань (проектів), експрес-тестування, презентації, есе), підсумковий контроль у формі письмового екзамену або заліку. Реалізація основних завдань контролю знань здобувачів досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів оцінювання й контролю, що передбачають перевірку розуміння програмного матеріалу навчальної дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних результатів навчання після опанування навчальної дисципліни.

Яким чином і у які строки інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання доводяться до здобувачів вищої освіти?

Інформація про форми контрольних заходів та критерії оцінювання оновлюється щорічно на початку навчального року й надається здобувачам вищої освіти в розрізі дисциплін у каталозі курсів на головному сайті СумДУ (<https://bit.ly/3KSv4gN>). На першому занятті з дисципліни викладач надає здобувачам регламент (регламент також оприлюднюється у каталозі курсів, одночасно із силабусом дисциплін). З аспірантами проводяться фокус-групові дискусії та опитування щодо оцінювання якості ОП на третьому рівні. Узагальнений звіт оприлюднюється у відкритому доступі на сайті СумДУ (<https://bit.ly/3rbjmor>), а також на сайті кафедри оприлюднено звіт в розрізі ОП за спеціальністю Фінанси, банківська справа та страхування (<https://bit.ly/35sVgOV>).

Яким чином форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності)?

Стандарт вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за третім рівнем вищої освіти відсутній. Форма атестації здобувачів вищої освіти за ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (<https://bit.ly/349fVaa>) та передбачає проведення атестації шляхом публічного захисту наукових досягнень у формі дисертації, що також зазначено у Тимчасовому стандарті вищої освіти СумДУ. Обов'язковою умовою допуску до захисту є успішне виконання аспірантом його індивідуального навчального плану.

Яким документом ЗВО регулюється процедура проведення контрольних заходів? Яким чином забезпечується його доступність для учасників освітнього процесу?

Процедура проведення контрольних заходів регулюється окремими пунктами Положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3FZfLiL>) та Положення про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії (<https://bit.ly/3ASIPaP>), які передбачають проведення поточного й підсумкового контролю. Організація атестації, правила її проведення регламентуються Положенням про організацію атестації здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії (кандидата наук) та доктора наук (<https://bit.ly/3ASIPaP>). Процедури контрольних заходів за окремими ОК містяться в робочих програмах та силабусах навчальних дисциплін, які розробляються відповідно до Методичної інструкції «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення робочої програми навчальної дисципліни» (<https://bit.ly/3qgiKz>). Силабуси є доступними для всіх учасників освітнього процесу в каталозі курсів (<https://bit.ly/3IeaTYL>). Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів у межах окремої дисципліни визначаються й доводяться до відома аспірантів на першому занятті.

Яким чином ці процедури забезпечують об'єктивність екзаменаторів? Якими є процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів? Наведіть приклади застосування відповідних процедур на ОП

Об'єктивність екзаменаторів забезпечується: рівними умовами для всіх здобувачів (тривалість контрольного заходу, його зміст і кількість завдань, механізм підрахунку результатів тощо), відкритістю інформації про умови проведення контрольних заходів та єдиними критеріями оцінювання. Встановлені єдині правила Perezdachi контрольних заходів, оскарження результатів атестації. Об'єктивність викладачів при проведенні екзаменів забезпечується проведенням виключно письмових екзаменів або, за потреби, тестових процедур. Основною процедурою запобігання конфлікту інтересів відповідно до наказу ректора «Про заходи щодо запобігання корупції» (<https://bit.ly/32Am12J>) є усунення від прийняття рішень та вчинення дій в умовах реального конфлікту інтересів. На ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» не було випадків врегулювання конфлікту інтересів. Проте, з метою їх запобігання роботи студентів зберігаються протягом року після вивчення навчальної дисципліни. З метою усунення суб'єктивізму застосовується перевірка екзаменаційних робіт викладачем, який не здійснював поточний контроль з дисципліни. Зазначені вище процедури сприяють усуненню конфлікту інтересів та забезпечують об'єктивність екзаменаторів.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок повторного проходження контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Можливість та процедури повторного проходження модульних контрольних робіт визначаються регламентом кожної дисципліни. Правила перескладання підсумкового контролю у разі отримання незадовільної оцінки регламентується Положенням про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3FZfLiL>). Цей порядок передбачає стандартні етапи: ознайомлення з графіком перескладань, отримання індивідуального екзаменаційного листка, перескладання за стандартними процедурами. На основі цих правил формуються критерії оцінювання та відповідні процедури за дисциплінами ОП «Фінанси, банківська справа та страхування», які визначаються робочими програмами та регламентами дисциплін.

Яким чином процедури ЗВО урегульовують порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів? Наведіть приклади застосування відповідних правил на ОП

Порядок оскарження процедури та результатів проведення контрольних заходів встановлюється п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу (<https://bit.ly/3FZfLiL>) та передбачає наступну процедуру: апеляція може подаватися здобувачем у разі непогодження з оцінкою семестрової атестації; апеляція подається особисто здобувачем на ім'я начальника ННЦ ПКВК; за фактом заяви створюється комісія за головування начальника ННЦ ПКВК, члени якої вивчають обставини скарги та визначають, чи були порушення при проведенні атестації. Апеляція розглядається апеляційною комісією не пізніше наступного робочого дня після її подання. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом. Результати розгляду апеляції доводяться до відома здобувача. У разі встановлення порушень, що вплинули на результати оцінювання, оцінка може змінюватись за рішенням апеляційної комісії. За ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» таких випадків не було.

Які документи ЗВО містять політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності?

Рішенням Ради із забезпечення якості вищої освіти СумДУ (<https://bit.ly/3raoWZu>) визначено основні заходи системної роботи із завершення розробки та подальшої імплементації університетської системи забезпечення академічної доброчесності в освітню й наукову діяльність. Нормативна база університету (<https://bit.ly/3IDBhvg>) наразі містить комплекс документів щодо розбудови університетської системи забезпечення академічної доброчесності (розділ 2 основної нормативної бази системи управління якістю діяльності СумДУ). Політика й стандарти дотримання академічної доброчесності визначені Кодексом академічної доброчесності СумДУ (<https://bit.ly/3r1jfwQ>), процедури дотримання – Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ (<https://bit.ly/3KILicn>), Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<https://bit.ly/3o2KEga>), наказами ректора «Щодо створення університетської Комісії з етики та управління конфліктами» (<https://bit.ly/3H4QpRU>), «Про підписання декларацій про дотримання академічної доброчесності учасниками освітнього процесу» (<https://bit.ly/3KKpIEa>). Для організації системної роботи щодо забезпечення академічної доброчесності в університеті створено Групу сприяння академічній доброчесності, діяльність якої регламентується відповідним Положенням (<https://bit.ly/3G4R1Wq>).

Які технологічні рішення використовуються на ОП як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності?

Наукові керівники здобувачів здійснюють моніторинг дотримання ними академічної доброчесності впродовж усього періоду навчання та підготовки дисертації. Дисертації здобувачів вищої освіти на етапі подання до захисту перевіряються спеціалізованими вченими радами. Перевірка робіт на наявність ознак академічного плагіату обов'язково передує усім іншим процедурам розгляду, алгоритм перевірки визначається п. 5 Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ (<https://bit.ly/3KILicn>). Університетом укладено договори з компаніями ТОВ «Антиплагіат» та «Plagiat.pl» на використання систем «Unicheck» та «StrikePlagiarism» щодо перевірок дисертацій і наукових робіт. Для перевірки інших видів навчальних робіт можуть використовуватися програмні продукти, представлені у відкритому доступі. Технічним адміністратором і координатором використання систем «Unicheck» та «StrikePlagiarism» в університеті є бібліотека. Адміністратор створює облікові записи операторів системи та розподіляє права на перевірку робіт на випускову кафедру. Технологічна складова перевірки навчальних робіт і дисертацій на наявність текстових запозичень визначена відповідною Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<https://bit.ly/3o2KEga>). Банк дисертацій формується в університетському репозитарії (<https://bit.ly/3H6WOfc>).

Яким чином ЗВО популяризує академічну доброчесність серед здобувачів вищої освіти ОП?

Викликом у сфері академічної доброчесності під час реалізації ОП є недостатня поінформованість здобувачів вищої освіти про види порушень академічної доброчесності та заходи боротьби з ними. СумДУ долає ці виклики популяризаційними заходами з промоції принципів академічної доброчесності та переваг чесного навчання. Підвищення конкурентоспроможності випускника на ринку праці можливе лише за умови надання освітніх послуг та набуття компетентностей із дотриманням принципів академічної доброчесності, без створення умов для отримання неконкурентних переваг здобувачами під час навчання. Це є основною мотивацією здобувача вищої освіти щодо високоморального навчання. Інструменти впровадження принципів академічної доброчесності в освітню діяльність СумДУ мають просвітницьку функцію. Серед основних інструментів: інформаційно-консультативне супроводження здобувачів (через веб-сайт «Академічна доброчесність» (<https://bit.ly/3GaWdYY>); лекції відомих випускників, роботодавців, експертів із тематики переваг чесного навчання, цикли тренінгів для всіх учасників освітнього процесу в межах всеукраїнських і міжнародних проєктів із академічної доброчесності,

грантових програм тощо (<https://bit.ly/34bLtvL>); участь СумДУ в проєкті Erasmus+KA2 OPTIMA (<https://bit.ly/3rPqN4Z>); розміщення матеріалів, присвячених популяризації принципів доброчесності серед здобувачів (банери, інфографіка тощо); в рамках дисциплін ОК2 та ОК6 у навчальному плані підготовки аспірантів наявні відповідні теми.

Яким чином ЗВО реагує на порушення академічної доброчесності? Наведіть приклади відповідних ситуацій щодо здобувачів вищої освіти відповідної ОП

Перелік основних порушень визначений Кодексом академічної доброчесності (<https://bit.ly/3r1jfwQ>). Виявлення фактів порушення здобувачами здійснюється викладачами й науковими керівниками. Відповідальність за дотримання академічної доброчесності покладається на здобувачів і співробітників університету. Рішення щодо виду академічної відповідальності за порушення доброчесності може ухвалюватися зазначеними особами, комісіями з академічної доброчесності та/або університетською Комісією з етики та управлінням конфліктами. Реакція на порушення унормована в Положенні про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ (<https://bit.ly/3KPLicn>) і Методичною інструкцією щодо перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень (<https://bit.ly/3o2KEga>). Серед видів відповідальності здобувачів за порушення доброчесності можна виділити: зниження результатів оцінювання; повторне виконання окремого розділу (розділів) або всієї роботи; призначення додаткових контрольних заходів (індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо). За ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» випадків порушення академічної доброчесності не було.

6. Людські ресурси

Яким чином під час конкурсного добору викладачів ОП забезпечується необхідний рівень їх професіоналізму?

Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та педагогічних працівників СумДУ та укладання з ними трудових договорів (контрактів) (<https://bit.ly/3roUcdg>) передбачає встановлення додаткових вимог до претендентів, у тому числі щодо виконання критеріїв, які характеризують якість їх науково-дослідної та навчально-методичної діяльності. При проведенні конкурсного відбору претенденти подають Інформаційну довідку щодо відповідності освітньому компоненту освітньої та професійної кваліфікації претендента на заміщення посади (укладення контракту на новий термін) професорсько-викладацького складу та його досягнень, яка дає змогу визначити досягнення у професійній діяльності претендента, що визначені ліцензійними умовами. Показники, визначені довідкою, є підставою для визначення терміну контракту НПП.

Для проведення конкурсного відбору наказом ректора створюється центральна конкурсна комісія, до складу якої входять проректори, діяльність яких пов'язана з освітнім або науковим процесом, директори інститутів, декани факультетів, керівники підрозділів, що забезпечують організацію навчального процесу та підвищення кваліфікації викладачів, голова представницького органу профспілок та органу студентського самоврядування. Конкурсний відбір проводиться на засадах відкритості, гласності, законності, рівності прав членів конкурсної комісії, колегіальності, незалежності, об'єктивності прийняття рішень, а також неупередженого ставлення до кандидатів.

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу

Науковий і професійний потенціал роботодавців використовується для формування компетентнісної моделі фахівця експертною радою роботодавців та РПГ ОП шляхом розробки та перегляду ОП, аналізу навчальних планів, удосконалення каталогу вибіркових дисциплін. Роботодавці обов'язково залучаються до рецензування ОНП, а також визначення тематики наукових робіт аспірантів, що спрощує їх адаптацію до умов професійної діяльності. Науково-виробничий потенціал роботодавців використовується для розробки програм і проведення наукових досліджень аспірантів і викладачів. Зокрема, викладачі Пахненко О. М. та Боженко В.В. брали участь у реалізації госпдоговірних проєктів економічного та соціального розвитку міст і районів Сумської області спільно з органами місцевого самоврядування (2018 рр.).

Також роботодавці забезпечують організацію стажування НПП на виробництві. Так, викладач Пахненко О. М. пройшла стажування в Регіональному відділенні АКБ "Індустріалбанк" в м. Суми (2019 р.). Матеріальна база роботодавців використовується в освітньому процесі та виконанні досліджень. Випускова кафедра має філію на базі Сумської обласної дирекції ПАТ «НАСК «ОРАНТА» (<https://bit.ly/35yUxeV>). Результати наукових досліджень здобувачів впроваджено в діяльність фінансових установ, органів державної влади та місцевого самоврядування, зокрема в діяльність Сумської обласної ради, щодо забезпечення транспарентності бюджетної політики в умовах фінансової децентралізації; в діяльність банківських установ (Перший український банк, АТ Укрсиббанк).

Опишіть, із посиланням на конкретні приклади, яким чином ЗВО залучає до аудиторних занять на ОП професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців

Роботодавці залучаються до проведення аудиторних занять, гостьових лекцій, семінарів, тренінгів, круглих столів (<https://bit.ly/3GOoDco>). Проведено панельну дискусію за участю Кучкова О. В. (Директор департаменту економічного розвитку і торгівлі Сумської ОДА), Трепаліна Р.О. (Начальник відділу з конкурсних торгів Сумської

міської ради), Резнік Н. М. (к.е.н., директор Сумської обласної дирекції ПАТ «НАСК ОРАНТА»), Рекуненко В. А. (заступник начальника регіонального відділення АКБ «Індустріал Банк» в м. Суми) та інших (<https://bit.ly/32dGxGc>); круглий стіл за участю Недельчевої І. В. (начальник бюро відділу бюджетування планово-економічного управління АТ «СМНВО – Інжиніринг») та Резнік Н. М. (<https://bit.ly/3FNW5y1>). До проведення практичних занять з ОК9 залучено Діденко О. М. – д.е.н., Регіонального директора з питань роздрібного бізнесу Північного центру Київської регіональної дирекції АТ «Райффайзен Банк», де вона презентувала на прикладі свого банку трансформацію моделі роздрібного бізнесу в умовах сучасної цифровізації, а також враховуючи виклики для банківського бізнесу, спричинені пандемією (<https://bit.ly/3ALUubu>). Практико-орієнтована лекція проведена представниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, одним із спікерів була д.е.н. Кремень В. М. (провідний економіст відділу Виявлення та дослідження фактів нанесення шкоди Управління з питань стягнення шкоди) (<https://bit.ly/3IGkjc>).

Опишіть, яким чином ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП? Наведіть конкретні приклади такого сприяння

Стимулювання професійного розвитку викладачів в СумДУ забезпечується через врахування отримання сертифікатів професійної майстерності, виданих міжнародними центрами сертифікації, підвищення кваліфікації відповідного міжнародного рівня у рейтингу структурних підрозділів (<https://bit.ly/3roO915>). Центр розвитку кадрового потенціалу навчального закладу (<https://bit.ly/3tPHNuP>) організовує навчання викладачів на програмах <https://bit.ly/3tzpERv>. Підвищення кваліфікації викладачів в інших установах та організаціях зараховується в накопичувальній системі підвищення кваліфікації НПП (<https://bit.ly/3GxOoNM>). Більшість викладачів групи забезпечення освітнього процесу мають сертифікати зі знання англійської мови (рівень B2 і вище). Викладачі, задіяні на ОП, проходили підвищення кваліфікації: за накопичувальною системою Замора О.М.; за програмами СумДУ: Ляшенко І.В., Пахненко О.М., Купенко О.В. (<https://bit.ly/3IqWzAT>), Бойко О.П., Боженко В.В. (<https://bit.ly/3AmZCm7>); у відділеннях банку: Пахненко О.М. (АКБ «Індустріалбанк», м. Суми, 2019 р.); підвищення кваліфікації за кордоном: Пахненко О. М. (Польща, 2017), Ярова А.Г. (Dubai-NewYork-Rome-Jerusalem-Beijing, 2021), Замора О.М. (Каліфорнія, США, 2018). Викладачі мають можливість стажуватись за кордоном: Боженко В.В., Пахненко О.М. (Польща, 2021 (<https://bit.ly/3fGUGid>)), Боженко В. В. (Montenegro, 2019); Артюхов А.Є. (Польща, 2020; Польща 2018) та долучатися до наукових та освітніх заходів за кордоном: Артюхов А.Є. (Румунія, 2018; Польща, 2018), Замора О.М. (Чехія, 2018).

Продемонструйте, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності

СумДУ має ліцензію на підвищення кваліфікації науково-педагогічних, педагогічних працівників за програмами з інноваційної педагогічної діяльності та програмами з електронних засобів та дистанційних технологій навчання (наказ МОНмолодьспорту №2951л від 29.11.2011). Крім цього, Центр розвитку кадрового потенціалу СумДУ (<https://bit.ly/3tPHNuP>) постійно організовує короткострокові програми, семінари, тренінги, спрямовані на підвищення викладацької майстерності науково-педагогічних працівників <https://bit.ly/3tzpERv>. З метою активізації діяльності викладачів щодо забезпечення якості вищої освіти, поширення кращого досвіду у СумДУ запроваджено ряд конкурсів: «Педагогічні новації СумДУ» (<https://bit.ly/34ZypKA>), на розроблення електронного контенту масових відкритих онлайн-курсів (<https://bit.ly/3A9o5ba>), «Інновації ІКТ для сучасної освіти ICT4EDU» (<https://bit.ly/33oKloA>), «Кращі науково-педагогічні працівники» (<https://bit.ly/3rsjO1D>), «Кращий викладач очима студентів» (<https://bit.ly/3A5QT09>). Показники, що характеризують якість навчально-наукової роботи, враховуються в рейтингу структурних підрозділів з відповідними мотиваційними механізмами стимулювання (<https://bit.ly/33IawGA>). Також на основі двосторонніх договорів між СумДУ та іншими ЗВО викладачам надається можливість академічної мобільності, обміну досвідом викладання на різних заходах відповідно до профілю ОП. Зокрема, викладачі за ОНП брали участь у міжнародній академічній мобільності з метою підвищення кваліфікації та міжнародних стажуваннях, що зазначено у п. 4.7.

7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Продемонструйте, яким чином фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення ОП забезпечують досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання?

Освітня діяльність за ОП забезпечується матеріально-технічною базою СумДУ, що відповідає ліцензійним вимогам. Досягнення цілей ОП забезпечується коштами на субрахунок кафедр, що витрачаються на матеріальне стимулювання, розвиток інфраструктури. Для проведення занять за ОП за випусковою кафедрою закріплено 3 лекційних мультимедійних аудиторій та 2 комп'ютерних класи з 36 сучасними ЕОМ, один з яких обладнано інтерактивною панеллю та моноблоком. Всі ЕОМ мають ліцензоване програмне забезпечення Microsoft, програми EViews, Vosviewer, Statistica.

Бібліотечно-інформаційна система СумДУ забезпечує безкоштовний офлайн і віддалений онлайн доступ до електронних освітніх і наукових ресурсів через сайт бібліотеки (<https://bit.ly/3KLTx7v>), а також інтегровані бази Електронного каталогу (<https://bit.ly/3cu9MqB>) та репозитарію СумДУ (<https://bit.ly/3manPVG>). Сервіси бібліотеки дозволяють замовити літературу, перевірити тексти на плагіат, присвоїти класифікаційні індекси, редагувати список використаних джерел (<https://bit.ly/3dkRHdV>). Інформаційні ресурси за ОНП включають наукову, навчально-методичну літературу, періодичні видання, доступ до баз Scopus і WoS (<https://bit.ly/32yKeqa>). Створена та функціонує Лабораторія поведінкової та експериментальної економіки, яка обладнана сучасною комп'ютерною

технікою вартістю 849988 тис грн. Навчально-методичне забезпечення дає можливість досягати визначених ОП цілей і ПРН завдяки його змістовій насиченості й постійному оновленню.

Продемонструйте, яким чином освітнє середовище, створене у ЗВО, дозволяє задовольнити потреби та інтереси здобувачів вищої освіти ОП? Які заходи вживаються ЗВО задля виявлення і врахування цих потреб та інтересів?

Формування якісного освітнього середовища в СумДУ передбачає: визнання активної ролі здобувачів і спілкування на засадах партнерства. Виявлення рівня задоволення здобувачів освітнім середовищем здійснюється через анкетування. За результатами опитування у 2021 році аспірантів в повній мірі задовольняють можливості доступу до наукометричних баз даних, а також підтримка реалізації ОП «Фінанси, банківська справа та страхування» в частині необхідного обладнання (<https://bit.ly/35sVgOV>). СумДУ надає у користування навчальну, спортивну, оздоровчу бази; стимулює і підтримує участь у дослідницькій діяльності, зокрема шляхом залучення здобувачів ОП до виконання НДР з оплатою праці, участі в науково-практичних конференціях, що проходять на базі ННІ БіЕМ (<https://bit.ly/349wbIv>), забезпечує участь в удосконаленні освітнього процесу; врахування індивідуальних особливостей здобувачів, у т.ч. створення умов для осіб з особливими потребами та соціально незахищених верств населення; упровадження сучасних технологій дистанційного навчання; належне фінансування розвитку інфраструктури. Постійно збільшується кількість аудиторій з креативним простором, створено стартап-центр СумДУ. Регулярно проводяться зустрічі керівництва і викладачів за ОП з аспірантами щодо умов навчання. Розклад занять формується на умовах пріоритетності інтересів аспірантів. Викладачі ОП забезпечують можливості постійного консультування аспірантів (у т.ч. дистанційно).

Опишіть, яким чином ЗВО забезпечує безпечність освітнього середовища для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти (включаючи психічне здоров'я)?

Безпечність освітнього середовища забезпечується системою заходів щодо охорони праці, дотримання техніки безпеки, санітарних норм та правил, правил протипожежної безпеки, а також налагодженою системою охорони порядку. Психологічна служба СумДУ (<https://bit.ly/3r6Eo8V>) надає безкоштовну підтримку здобувачам та НПП університету. Основним механізмом забезпечення психічного здоров'я є створення в університеті відповідної атмосфери, яка, серед іншого, визначена Кодексом корпоративної культури СумДУ (<https://bit.ly/3r3UmAQ>). Діє центр підтримки сім'ї «Студентський лелека» (<https://bit.ly/3rNtWlU>), у якому є можливість залишити дітей на час перебування батьків у СумДУ, батькам надається інформаційна, психологічна, соціально-педагогічна підтримка. Сторінка на сайті щодо соціального обличчя СумДУ (<https://bit.ly/3G7K6LY>). Для забезпечення освітнього середовища, безпечного для життя та здоров'я здобувачів в умовах розповсюдження COVID-19, вживаються системні заходи.

Проінформованість усіх учасників освітнього процесу щодо формату його організації в умовах карантинних обмежень здійснюється через систему електронних особистих кабінетів, а також шляхом оприлюднення відповідної інформації на сайті СумДУ (<https://bit.ly/3GeTFJo>).

На базі Університетської клініки створено всі необхідні умови для вакцинації співробітників та здобувачів.

Опишіть механізми освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки здобувачів вищої освіти? Яким є рівень задоволеності здобувачів вищої освіти цією підтримкою відповідно до результатів опитувань?

Інформаційна підтримка реалізується через інтегроване середовище: АСУ «Університет», у т.ч. електронні особисті кабінети викладачів і здобувачів; системи електронного навчання Umix, OCW, LecturED, інформаційну бібліотечну систему; сайти інститутів/факультетів/кафедр; програмні продукти Google. Основну інформаційну підтримку здобувачів забезпечує сайт кафедри (<https://bit.ly/3zOvXle>) та сторінка у Facebook (<https://bit.ly/3zRwJOD>), сайт ННЦ ПКВК (<https://bit.ly/3H8Bfv4>), персональні електронні кабінети (<https://bit.ly/3uz3Ji8K>). Здобувачі використовують можливості індивідуального та групового, дистанційного консультування з викладачами у зручний час. Проводиться регулярне інформування здобувачів щодо додаткових освітніх та позаосвітніх можливостей.

Працевлаштування аспірантів та випускників забезпечується на рівні університету (діє відділ практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів. Аспіранти залучаються до оплачуваної роботи (прес-служба СумДУ, деканат, виконання НДР, викладацька діяльність). Діє стартап-центр, на базі якого за європейськими програмами проводяться навчальні курси, майстер-класи, коучтренінги, пітчінги ініціатив, краш-тести аспірантських проєктів тощо. Аспіранти можуть отримати у персональне використання ліцензійні операційні системи та пакети прикладного програмного забезпечення у рамках пільгового академічного ліцензування (<https://bit.ly/3IwHbhE>). Серед аспірантів, які проживають у гуртожитках, проводиться роз'яснювальна робота щодо можливості отримання субсидій: СумДУ організовує зустрічі представників Департаменту соцзахисту населення міста з аспірантами і студентами.

Діє університетська клініка (<https://bit.ly/3IDtjJ>) та позаміський СОЗ «Універ» (<https://bit.ly/3G57VUX>). Якість підтримки здобувачів досліджується у співпраці з органами студентського самоврядування та їх профспілковими організаціями. Під час опитування (25 січня – 7 лютого 2021 року) аспіранти всі види підтримки оцінювали лише як «добре» або «відмінно», «так» або «переважно так» (<https://bit.ly/3rbjmor>).

Результати опитування були обговорені на засіданнях фокус-груп і РПП; рекомендовано викладачам ОНП ознайомлювати здобувачів з можливостями доступу до наукометричних баз даних та посилити консультаційну підтримку аспірантів їх науковими керівниками.

Яким чином ЗВО створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами? Наведіть посилання на конкретні приклади створення таких умов на ОП

(якщо такі були)

СумДУ для спільного навчання, виховання та розвитку здобувачів освіти з урахуванням їхніх потреб і можливостей створює інклюзивне освітнє середовище (<https://bit.ly/3r3S6JI>). Для аспірантів, які не мають можливості відвідувати університет, створені умови для здобуття освіти онлайн. Інклюзивне навчання осіб з особливими освітніми потребами передбачає навчання у формі індивідуального графіка в загальних групах (Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком (<https://bit.ly/348LZuE>)) або навчання в інклюзивних групах (Положення про організацію інклюзивного навчання здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/3IH5jhu>)). Усі без винятку навчальні корпуси й гуртожитки облаштовані пандусами, встановлені підймальні платформи для людей з інвалідністю, розробляються таблички і вказівники, надруковані шрифтом Брайля. В університеті працюють психологічна служба, координаційний центр гуманітарної політики. Реалізується проєкт «Університет, дружній до сім'ї» (<https://bit.ly/3rNtWlU>), що сприяє гендерній рівності, створенню рівних можливостей в отриманні освіти молодими батьками. Зокрема забезпечено можливість знаходження дітей під професійним наглядом на час перебування батьків в університеті. За даною ОП здобувачі з особливими освітніми потребами не навчаються, проте навчаються здобувачі, які є батьками малолітніх дітей, для яких в СумДУ також створені відповідні умови навчання.

Яким чином у ЗВО визначено політику та процедури врегулювання конфліктних ситуацій (включаючи пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією)? Яким чином забезпечується їх доступність політики та процедур врегулювання для учасників освітнього процесу? Якою є практика їх застосування під час реалізації ОП?

В університеті діє Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин (<https://bit.ly/3uzajZZ>), а також створена на постійній основі Комісія з етики та управління конфліктами (<https://bit.ly/3H4QpRU>), якій надано повноваження щодо врегулювання взаємин і конфліктів, які можуть виникати під час здійснення освітньої, науково-педагогічної, наукової, науково-технічної діяльності між усіма категоріями співробітників університету, здобувачами вищої освіти та іншими особами. Виявлення та розв'язання конфліктних ситуацій регулюється в тому числі Кодексом корпоративної культури СумДУ (<https://bit.ly/3r3UmAQ>), Кодексом академічної доброчесності (<https://bit.ly/33MfoN3>), наказом ректора «Про запобігання корупції» (<https://bit.ly/32Am12J>), Положенням про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності під час вивчення навчальних дисциплін (<https://bit.ly/3ABEMj5>), Положенням про запобігання та протидії булінгу (цькуванню) (<https://bit.ly/3HbexlS>) та іншими внутрішніми нормативними документами. В СумДУ розроблена та реалізується політика рівності (<https://bit.ly/3IHu79B>), яка спрямована на досягнення цілей сталого розвитку та передбачає, що СумДУ у своїй діяльності демонструє прихильність забезпеченню прав людини, рівних можливостей та поваги до розмаїття, справедливому та неупередженому ставленню, створенню умов в університеті та у суспільстві в цілому, за яких поважають та цінують гідність кожної людини, з акцентом на вразливих групах населення. У СумДУ визнають та враховують розмаїття, що, в результаті, сприяє досягненню успіху на індивідуальному, корпоративному та суспільному рівнях. Рівність таких можливостей і повага до розмаїття реалізується за такими ознаками як: гендер; вік; стан здоров'я та інвалідність; баланс між роботою/навчанням і сімейними/приватними обов'язками; расова етнічна, культурна приналежність; релігія та віросповідання. На постійній основі СумДУ в партнерстві з Фондом ім. Ф. Еберта функціонує гендерний ресурсний центр (<https://bit.ly/3KOrJiU>), який із 2015 р. є координатором Всеукраїнської мережі осередків гендерної освіти. Стратегічне завдання центру – проведення гендерного аудиту в університеті. Також працює психологічна служба, яка може надати кваліфіковану професійну допомогу усім, хто постраждав від домагань чи інших видів дискримінації. Інше її завдання – попередження конфліктних ситуацій та виявлення їх на ранніх стадіях. Під час підготовки докторів філософії за ОНП «Фінанси, банківська справа та страхування» в СумДУ не виникало ситуацій щодо врегулювання конфліктних ситуацій, зокрема пов'язаних із сексуальними домаганнями, дискримінацією та корупцією.

8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Яким документом ЗВО регулюються процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП? Наведіть посилання на цей документ, оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет

Політика та система забезпечення якості навчальної діяльності та вищої освіти СумДУ (<https://bit.ly/3nw4Re5>, <https://bit.ly/3GhBDpE>) формують нормативну основу для процедур забезпечення якості ОП. Розробка, затвердження, моніторинг, перегляд ОП регулюються Положенням про освітні програми вищої освіти (<https://bit.ly/3fvz3ec2>), Методичною інструкцією «Загальні вимоги до структури, змісту та оформлення освітніх програм» (<https://bit.ly/3A55H6u>).

Опишіть, яким чином та з якою періодичністю відбувається перегляд ОП? Які зміни були внесені до ОП за результатами останнього перегляду, чим вони були обґрунтовані?

Відповідно до нормативної бази СумДУ та рекомендацій ради із забезпечення якості відбувається перегляд та оновлення/модернізація ОП за його результатами.

ОП може щорічно оновлюватися в частині всіх компонентів, крім цілі, загальних і фахових компетентностей, ПРН, передбачених стандартом і профілем ОП. Підставами для оновлення є: пропозиції РППГ, викладачів, здобувачів, їх представницьких органів; висновки експертної ради роботодавців; рекомендації інших зовнішніх стейкхолдерів; результати опитувань стейкхолдерів; зміни ресурсних умов реалізації ОП. Результати оновлення відбиваються в

елементах ОП (навчальному плані, робочих програмах дисциплін, програмах практики). Модернізація ОП передбачає зміни в її змісті та умовах реалізації, і може стосуватись усіх її компонентів, здійснюється: у разі зміни Національної рамки кваліфікацій, стандартів вищої освіти; за результатами зовнішньої/внутрішньої оцінки якості; за ініціативою керівництва СумДУ, ННІ БіЕМ в разі аналізу динаміки набору здобувачів; за ініціативою гаранта ОП або РПГ за відсутності набору абітурієнтів на ОП; з ініціативи ключових стейкхолдерів для врахування змін, що відбулися в науковому полі, на ринку освітніх послуг або ринку праці. Модернізована ОП проходить повторне затвердження.

За результатами останнього перегляду до ОП 2021 року внесено такі зміни:

на основі звіту щодо опитування здобувачів на засіданні ради з якості вищої освіти СумДУ (протокол ради з якості університету №1 від 28.08.2021 р.) було прийнято рішення про удосконалення структурно-логічної схеми підготовки здобувачів та врівноваження навчальне навантаження між семестрами;

за результатами опитування здобувачів за ОП Фінанси, банківська справа та страхування було взято до уваги необхідність покращення загальної підтримки освітньої програми в частині залучення аспірантів до міжнародної академічної спільноти та академічної мобільності, виконання науково-дослідних тем, забезпечення доступу до наукометричних баз, а також посилення практичної підготовки для здобуття компетентностей потрібних для подальшої професійної діяльності.

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як здобувачі вищої освіти залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості, а їх позиція береться до уваги під час перегляду ОП

Здобувачі беруть участь у процедурах забезпечення якості через членство в органах самоврядування, НТСА СумДУ та НТСА БіЕМ, у Раді забезпечення якості СумДУ та Раді забезпечення якості інституту БіЕМ (з 01.09.2021 – Раді забезпечення якості ННЦ ПКВК), у роботі РПГ та Студентської агенції співдії якості освіти. Зворотний зв'язок з ними забезпечується через:

1) періодичні опитування щодо якості організації освітньої діяльності при вивченні дисциплін відповідно до Положення про організацію оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітньої діяльності при вивченні навчальних дисциплін (<https://bit.ly/3FyDg1V>). За результатами аналізу проводиться щорічний конкурс «Кращий викладач очима студентів» (<https://bit.ly/3IflJxV>). Викладачі, які продемонстрували «Недостатній» та «Низький» рівні якості організації освітньої діяльності, отримують рекомендації щодо проходження курсів підвищення кваліфікації;

2) опитування щодо якості освітньо-наукових програм (<https://bit.ly/35sVgOV>);

3) опитування за запитом з окремих проблемних питань та при моніторингу стану забезпечення якості підготовки фахівців та розвитку наукової діяльності в інституті.

Пропозиції здобувачів за результатами опитувань враховуються для підвищення якості навчання, викладання і наукового керівництва. Здобувачі своєчасно інформуються про терміни обговорення проєктів ОНП та можуть надавати свої пропозиції для подальшого розгляду на засіданнях РПГ.

Яким чином студентське самоврядування бере участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП

Студентське самоврядування безпосередньо бере участь у процедурах внутрішньої системи забезпечення якості ОП через членство у вченій раді ННІ БіЕМ, Раді забезпечення якості СумДУ і Раді забезпечення якості ННЦ ПКВК (зокрема, аспірантка 072 спеціальності Тверезовська О.І.).

До складу Центру забезпечення якості включена Студентська агенція співдії якості освіти, що формується з представників кожного інституту/факультету (<https://bit.ly/3FABZfF>).

Продемонструйте, із посиланням на конкретні приклади, як роботодавці безпосередньо або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості

В СумДУ реалізовано такі форми партнерства з роботодавцями у контексті процедур забезпечення якості: зовнішня експертиза ОП на етапах її затвердження і модернізації. Рецензентами ОП були проф. Іванов Ю.Б. (НДЦ ІПР НАН України), проф. Приказюк Н.В. (КНУ ім. Т. Шевченка), проф. Савченко Т.Г. (Сумська облдержадміністрація); участь у РПГ ОП. До складу РПГ ОП відповідно до наказу №1195-І від 26.11.21 входить д.е.н. Діденко О.М. (АТ «Райффайзен Банк») та к.е.н. Шевченко Н.В. (Держаудитслужба); участь в експертній раді роботодавців зі спеціальності «Фінанси, банківська справа та страхування», що створена за наказом ректора № 0228-І від 17.05.2017 р. (склад оновлено відповідно до наказу №00857-І від 05.02.2021 р.). До складу ЕРП входять представники банківського бізнесу, підприємств, страхових організацій, державних установ, органів місцевого самоврядування (<https://bit.ly/3KwhQX5>). Вони беруть участь у визначенні цілей програми, програмних компетентностей і ПРН. Після затвердження ОП експерти здійснюють її періодичний перегляд для оцінки змістовності програми, навчальних планів, достатності обсягу практичної підготовки, відповідності знань та вмінь здобувачів вимогам ринку праці. Її рішення (протоколи за посиланням <https://bit.ly/3KwhQX5>) є підставою для внесення змін у робочі програми навчальних дисциплін та навчальні плани.

У СумДУ апробований механізм для опитування роботодавців. Пропозиції щодо обговорення ОП роботодавцями надаються через сторінку (<https://bit.ly/33pLKLl>) та онлайн форму в каталозі курсів.

Опишіть практику збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та траєкторій працевлаштування випускників ОП

Збирання та врахування інформації щодо працевлаштування випускників здійснюється як у межах

централізованого підрозділу – навчального відділу з практики та інтеграційних зв'язків з замовниками кадрів, так і на рівні випускових кафедр та РПП ОП.

Інформація про відомих випускників за ОП розміщена на сайті ННІ БіЕМ (<https://bit.ly/3HtZ54F>).

Оскільки ОП проходить первинну акредитацію, то збір інформації планується за результатами фактичного випуску здобувачів вищої освіти третього рівня. В подальшому інформацію про стан наповнення бази даних випускників ОНП планується подавати для щорічного звіту ННІ БіЕМ і університету.

Враховуючи, що підготовка в аспірантурі за фінансовим профілем існує в університеті з 1997 року, на випускових кафедрах ведеться робота з аналізу основних траєкторій працевлаштування випускників для визначення необхідних компетентностей і результатів навчання для успішного працевлаштування за фахом.

Випускники аспірантури працюють як в закладах вищої освіти (у тому числі закордонних), так і у фінансових установах, бізнес-структурах, НБУ, Держаудитслужбі тощо. Кафедра співпрацює з випускниками аспірантури різних років. Випускники запрошуються на профорієнтаційні заходи для спілкування зі здобувачами вищої освіти, а також для участі у роботі Експертної ради роботодавців для вдосконалення ОП (Резнік Н.М., Оголь Д.О.).

Які недоліки в ОП та/або освітній діяльності з реалізації ОП були виявлені у ході здійснення процедур внутрішнього забезпечення якості за час її реалізації? Яким чином система забезпечення якості ЗВО відреагувала на ці недоліки?

У СумДУ реалізується комплексна внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) відповідно до сформованої інституційної структури. Здобувачі беруть участь у ній через опитування й фокус-групи, результати яких аналізуються деканом, завідувачем кафедри, гарантом, викладачами та науковими керівниками, що дозволяє формувати комплекс заходів для покращення якості освітньої діяльності, впровадження нових освітніх компонентів, удосконалення викладання й наукового керівництва. Результати опитування обговорюються на засіданнях РПП, Ради із забезпечення якості ННІ БіЕМ та Ради забезпечення якості СумДУ.

Для вдосконалення ВСЗЯ на рівні кафедр у СумДУ здійснюється щорічна перевірка їх діяльності за системою критеріїв і показників перевірки, розроблених Бюро моніторингу якості освіти та освітньої діяльності (БМ). Зокрема, в опитуванні 2020-2021 н. р. 16,7% аспірантів незадовільно оцінили ефективність підтримки щодо доступу до наукометричних баз даних. Такий же відсоток аспірантів висловив незадоволення можливостями для апробації наукової діяльності, залучення до міжнародної академічної спільноти та до виконання науково-дослідних тем. 33,3% аспірантів зазначили в опитуванні, що не мають чіткого уявлення про академічну мобільність, ще 16,7% аспірантів – що не отримують достатньо інформації з цього питання.

Для виправлення ситуації була налагоджена система інформування аспірантів про наявні можливості участі в наукових конференціях, публікації результатів досліджень у міжнародних наукових виданнях, участі у програмах академічної мобільності. Крім того, було активізовано роботу із залучення аспірантів до виконання науково-дослідних тем. Як результат, показники кількості здобувачів, що взяли участь у програмах академічної мобільності та виконанні НДР, а також показники публікаційної активності аспірантів, у 2021 році суттєво зросли. Опитування в 2021-2022 н. р. продемонструвало, що переважна більшість респондентів в повній мірі задоволені зазначеними аспектами реалізації ОНП.

Продемонструйте, що результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти беруться до уваги під час удосконалення ОП. Яким чином зауваження та пропозиції з останньої акредитації та акредитацій інших ОП були ураховані під час удосконалення цієї ОП?

Оскільки акредитація є первинною, результатів зовнішнього забезпечення якості вищої освіти, що беруться до уваги під час удосконалення ОП, немає. Водночас, при розробці ОП були враховані зауваження та пропозиції, висловлені при акредитації інших ОП університету третього освітньо-наукового рівня, зокрема ОП Економіка, ОП Журналістика, ОП Право, ОП Біологія, а саме: передбачити безпосереднє проведення аспірантами лекцій та практичних занять як завдання в межах ОК «Педагогічна практика за професійним спрямуванням»; забезпечити інформування внутрішніх та зовнішніх стейкхолдерів про результати громадського обговорення ОП; посилити реальну міжнародну академічну мобільність здобувачів; розробити алгоритм залучення до співпраці гостей професорів – іноземних та українських; більш активно популяризувати й використовувати процедуру визнання результатів навчання здобувачів, отриманих в інших закладах освіти під час академічної мобільності та у неформальній освіті; переглянути структурно-логічну схему ОП для гармонізації навантаження здобувачів за семестрами.

Ці рекомендації були враховані при удосконаленні ОП Фінанси, банківська справа та страхування. В межах ОК «Педагогічна практика за професійним спрямуванням» передбачено проведення відкритого заняття зі студентами як виду завдання. Інформація про результати обговорення проекту ОП публікується на сайті кафедри. Структурно-логічна схема ОП у 2021 році була переглянута та здійснено зрівноваження навчального навантаження за семестрами. Активізована робота щодо міжнародної академічної мобільності здобувачів, під час консультування і спілкування наукових керівників зі здобувачами акцентується їх увага на можливості визнання і перерахування результатів навчання, отриманих під час академічної мобільності і в неформальній освіті.

Опишіть, яким чином учасники академічної спільноти змістовно залучені до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП?

Академічна спільнота є учасником системи внутрішнього забезпечення якості освітньої діяльності на рівні ОП як члени РПП.

На рівні кафедр викладацький склад бере участь у роботі методичних семінарів, метою яких є оптимізація структури та змісту навчальних дисциплін; обмін інформацією щодо методик викладання та обговорення можливостей використання сучасних технологій у навчанні, пошук шляхів вдосконалення педагогічної майстерності; розвиток навчально-методичного та матеріально-технічного забезпечення освітньої діяльності.

На рівні інституту НПП входять до складу Ради із забезпечення якості вищої освіти ННІ БіЕМ. Проводиться постійна робота по підвищенню здатності викладачів реалізовувати політику університету у сфері забезпечення якості шляхом проведення семінарів («Внутрішня система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти СумДУ», «Викладач як ключовий стейкхолдер забезпечення якості освіти», «Зміни в системі ліцензування та акредитації як засіб забезпечення якості у вищій освіті», «Нова модель вибіркової складової навчальних планів для формування загальних компетентностей здобувачів вищої освіти» тощо). Учасники академічної спільноти мають можливість впливати на процеси внутрішнього забезпечення якості вищої освіти шляхом участі в опитуванні НПП щодо моніторингу якості організації освітнього процесу та створених умов праці в СумДУ.

Опишіть розподіл відповідальності між різними структурними підрозділами ЗВО у контексті здійснення процесів і процедур внутрішнього забезпечення якості освіти

Внутрішня система забезпечення якості (ВСЗЯ) СумДУ (<https://bit.ly/3nze6dt>) має п'ять інституційних рівнів:
1 рівень: здобувачі, які беруть участь у ВСЗЯ через опитування.
2 рівень: рівень розроблення, затвердження, моніторингу та перегляду ОП: РПГ на чолі з гарантом (керівник РПГ), групи забезпечення, випускові кафедри.
3 рівень: рівень ННІ БіЕМ: Рада із забезпечення якості, що відповідає за розгляд, оновлення та вдосконалення ОП, що реалізуються в інституті. З 01.09.2021 функціонує Рада забезпечення якості ННЦ ПКВК.
4 та 5 рівні: загальноуніверситетські. 4 рівень включає спеціально створені підрозділи, до виключної компетенції яких відносяться процеси ВСЗЯ (Рада із забезпечення якості вищої освіти університету та Центр забезпечення якості вищої освіти); 5 рівень - органи загального управління, частина функцій яких пов'язана з процесами ВСЗЯ (Наглядова, Вчена рада та ректор).
У процесах, пов'язаних з функціонуванням ВСЗЯ, беруть участь органи студентського самоврядування та Студентська агенція співдії якості освіти. У ВСЗЯ також беруть участь загальноуніверситетські служби і відділи. Розподіл функціональних обов'язків, повноважень та прав усіх цих підрозділів викладений у відповідних локальних нормативних актах (<https://normative.sumdu.edu.ua/>), розміщених на сайті СумДУ.

9. Прозорість і публічність

Якими документами ЗВО регулюється права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу? Яким чином забезпечується їх доступність для учасників освітнього процесу?

Права та обов'язки усіх учасників освітнього процесу регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в СумДУ (<https://bit.ly/3rhAjxq>); Положенням про організацію освітнього процесу здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії у СумДУ (<https://bit.ly/3ASIPaP>) Кодексом академічної доброчесності (<https://bit.ly/3KrSTvQ>), Кодексом корпоративної культури (<https://bit.ly/3KkaooM>), Статутом (<https://bit.ly/3Kh17qs>) та іншими нормативними актами, які розміщені в розділі «Реєстр основної нормативної бази СумДУ» (<https://normative.sumdu.edu.ua/>) на сайті університету і є загальнодоступними. Основні нормативні акти доводяться до відома і докладно пояснюються аспірантам-першокурсникам на вступних лекціях у перший день навчання. Також в СумДУ для інформування здобувачів та співробітників про введення в дію, зміну, відміну нормативних актів тощо використовується система електронних особистих кабінетів.

Наведіть посилання на веб-сторінку, яка містить інформацію про оприлюднення на офіційному веб-сайті ЗВО відповідного проекту з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін (стейкхолдерів). Адреса веб-сторінки

Проекти ОП Фінанси, банківська справа та страхування оприлюднюються для обговорення на сайті університету в Каталозі освітніх програм (<https://bit.ly/3ATUNAI>) та на сайті кафедри (<https://bit.ly/3ucYqkc>). Пропозиції щодо обговорення ОП всіма стейкхолдерами можуть надаватись через сторінку (<https://bit.ly/33pLkLL>) та онлайн форму в каталозі курсів.
Зауваження та пропозиції стейкхолдерів оприлюднюються на сайті кафедри (<https://bit.ly/3rav5F6>).

Наведіть посилання на оприлюднену у відкритому доступі в мережі Інтернет інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти)

Оприлюднення ОП здійснюється відповідно до Положення про освітні програми вищої освіти (<https://bit.ly/3fv3ec2>).
Відомості про освітні програми розміщуються на веб-сайті СумДУ в каталозі освітніх програм (<https://bit.ly/3ATUNAI>), а також на сайті випускової кафедри (<https://bit.ly/3AIwRR4>). Адреса веб-сторінки ОП доктора філософії зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» 2021 року прийому <https://bit.ly/3r444mt>.

10. Навчання через дослідження

Продемонструйте, що зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів)

Зміст, обсяг та складові ОП відповідають порядку підготовки докторів філософії (Постанова КМУ від 23.03.16 № 261) (<https://bit.ly/2RRTVua>) і формують всі передбачені компетентності, а також забезпечують повноцінну підготовку аспірантів до дослідницької діяльності за спеціальністю. Наукові інтереси аспірантів за спеціальністю забезпечені ОК8-9, які формують підґрунтя для набуття фахових компетентностей та враховують здобутки наукових шкіл ННІ БіЕМ (<https://bit.ly/3HaYQLE>). При формуванні індивідуальної освітньої траєкторії враховується тематика наукових досліджень аспірантів. З цією ж метою здобувач має можливість вибору дисциплін з інших рівнів та ОП. На формування системи знань, умінь та навичок необхідних для самостійного виконання наукових досліджень та викладацької діяльності (організації і проведення навчальних занять, підготовки наукових статей) спрямовані ОК3, ОК4, ОК6. На забезпечення ефективного функціонування в академічному та професійному середовищах спрямовані ОК2 та ОК7, які вчать презентувати результати досліджень українською та іноземною мовами, а також коректно використовувати їх у процесі викладання. ОК5 спрямована на формування навичок реалізації наукових та/або інноваційних проєктів, розробки прийнятної дослідницької проєктної пропозиції для грантового фінансування. Проведене опитування аспірантів свідчить, що переважна більшість респондентів вважають, що зміст ОНП відповідає їх науковим інтересам (<https://bit.ly/35sVgOV>).

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до дослідницької діяльності за спеціальністю та/або галуззю

Набуття навичок дослідницької діяльності з урахуванням специфіки наукового дослідження забезпечується такими обов'язковими компонентами циклу фахової підготовки, як ОК8 та ОК9; компетентностей із загальнонаукового (філософського) світогляду – ОК1, ОК3; універсальних навичок науковця – ОК5, ОК6; комунікаційних навичок щодо обговорення результатів наукової діяльності українською й іноземними мовами, продукування структурованих академічних текстів – ОК2, ОК7. Поглиблюють дослідницьку підготовку дисципліни вільного вибору, які аспірант обирає, виходячи з напрямку власних наукових пошуків. Кожна складова ОП підготовки доктора філософії сприяє набуттю загальних і фахових компетентностей, програмних результатів, необхідних і достатніх для повноцінної підготовки до проведення досліджень за спеціальністю. За результатами опитування у 2021 р. респонденти відмітили, що зміст ОП в повній мірі забезпечує підготовку до дослідницької діяльності (<https://bit.ly/35sVgOV>). У рамках ОК6 аспіранти готують фахову статтю, ОК3 - індивідуальний дослідницький проєкт, ОК5 - проводять вивчення проблематики та розробляють групову дослідницьку пропозицію. Аспіранти вчаться розуміти тексти академічного та професійного змісту; брати участь у розширених дискусіях та дебатах на професійні теми; робити чіткі структуровані повідомлення та презентації. Загальний обсяг кредитів та спектр ОК є достатніми для формування базових дослідницьких навичок у здобувачів та забезпечення відповідних ПРН.

Опишіть, яким чином зміст освітньо-наукової програми забезпечує повноцінну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю

Підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності у СумДУ за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування забезпечують наступні обов'язкові компоненти ОП: ОК4 «Інноваційна педагогічна діяльність» (формує ПРН8, ПРН10), ОК5 «Управління науковими проєктами» (формує ПРН5, ПРН6, ПРН10). Ці дисципліни формують у здобувача навички застосування інноваційних педагогічних технологій, формулювання змісту, цілей навчання, способів їх досягнення, форм контролю, несення відповідальності за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності, самостійного визначення завдань професійного та особистісного розвитку, усвідомленого планування і здійснення підвищення рівня кваліфікації. Обсяг виділених для вивчення цих дисциплін кредитів є достатнім для повноцінної підготовки здобувачів до викладацької діяльності у ЗВО. Педагогічна практика за професійним спрямуванням (ОК10), передбачена навчальним планом, забезпечує набуття здобувачами навичок щодо викладання дисциплін у сфері фінансів, банківської справи та страхування. У рамках практики аспіранти беруть участь в освітньому процесі як помічник викладача. Крім цього, аспіранти мають можливість удосконалювати викладацьку діяльність шляхом паралельного працевлаштування на кафедрах (до 0,5 ставки). Наприклад, аспірантка 2021 року прийому Тверезовська О. І. працює викладачем-стажистом кафедри фінансових технологій і підприємництва.

Продемонструйте дотичність тем наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів) напрямом досліджень наукових керівників

На етапі подачі документів на вступ до аспірантури здобувачі подають до ННЦ ПКВК письмову дослідницьку пропозицію та тематику своїх перспективних досліджень, на основі яких відбувається рекомендація та відбір потенційних наукових керівників. Темі наукових досліджень здобувачів проходять обов'язкове обговорення та затвердження на засіданнях кафедр (за присутності наукового керівника та здобувача), вчених рад інститутів та затверджуються Вченою радою університету. Наукові дослідження аспірантів повноцінно відповідають інтересам їх керівників, виконуються в рамках діючих науково-дослідних робіт кафедр, що забезпечує тематичну дотичність та спадкоємність наукових здобутків в рамках існуючих наукових шкіл. Із аспірантами працюють визнані науковці, експерти в галузі фінансів, банківської справи та страхування, які мають досвід керування науковими проєктами, активні в оприлюдненні результатів (за БД Scopus: Васильєва Т. А. має 62 публікації, h=18; Леонов С. В. – 46 публікацій, h=16; Школьник І.О. - 15 публікацій h=4, Височина А. В. – 12 публікацій, h=7.), пройшли стажування в університетах Європи (Університет Бат-Спа, Велика Британія (Васильєва Т. А., Леонов С. В.), Університет Фоджа, Італія (Бойко А. О.); Університет Кіпру (Самусевич Я. В.)). Узгодженість наукових інтересів керівника та здобувача підтверджується спільними публікаціями, у тому числі у виданнях, що індексуються в наукометричних базах Scopus та WoS.

Опишіть з посиланням на конкретні приклади, як ЗВО організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів (ад'юнктів)

Нормативною базою СумДУ (<https://bit.ly/3gjeGrq>) передбачається щорічне звітування аспірантів про виконання індивідуального плану наукової роботи на засіданнях кафедр та Вченої ради інституту. В інституті видається 7 наукових видань (1 з яких включено до категорії «А» (<https://bit.ly/34dsaCi>) та 5 – до категорії «Б» (<https://bit.ly/3HjDI5C>), щороку проводиться більше 15 міжнародних конференцій (<https://bit.ly/349wbIv>), в тому числі і за профілем спеціальності: «Financial Markets, Institutions and Risks», «Аспекти фінансової грамотності». З 2016 року щорічно на випусковій кафедрі проводиться наукова конференція «Проблеми та перспективи розвитку фінансово-кредитної системи» (<https://bit.ly/3g49ole>). Передбачена можливість направляти здобувачів у відрядження за рахунок: 1) субрахунків кафедр та інститутів; 2) коштів, які передбачені кошторисами держбюджетних НДР (у разі, якщо аспіранти є виконавцями відповідних НДР з оплатою праці). На випусковій кафедрі функціонує Освітньо-науковий дослідницький центр «Фінансові перспективи». Здобувачі мають онлайн-доступ до наукової літератури за спеціальністю та світових інфоресурсів (<https://bit.ly/33rNXWTj>). Увійшовши до групи «А» за результатами держатестації ЗВО щодо провадження наукової діяльності в напрямку «Суспільні науки» СумДУ через базове фінансування наукової діяльності розширює можливості матеріально-технічної бази ННІ БіЕМ, зокрема шляхом дооснащення Лабораторії поведінкової та експериментальної економіки унікальним для України обладнанням.

Проаналізуйте, як ЗВО забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, наведіть конкретні проекти та заходи

У СумДУ створено сприятливі умови для забезпечення можливостей для реалізації права здобувачів на міжнародну академічну мобільність: нормативна база (Положення про академічну мобільність здобувачів вищої освіти (<https://bit.ly/33US9Pi>), двосторонні договори з закордонними ЗВО (<https://bit.ly/3HgencO>), міжнародні грантові проекти (<https://bit.ly/3rbk5XW>). За результатами опитування 44,4 % респондентів відмітили, що університет надає достатньо інформації щодо програм академічної мобільності, 55,6 % здобувачів відмітили, що вони користуються усіма можливостями щодо академічної мобільності. Так, ННІ БіЕМ має понад 60 міжнародних партнерів за формалізованими угодами, випускова кафедра – 5. Здобувачі мають можливість долучитися до програм міжнародної академічності мобільності, які виконуються у СумДУ. Так, здобувач О. Тверезовська отримала індивідуальний грант на участь у проекті в рамках програми Еразмус+ «Act on the Spot», Македонія). НППІ та здобувачі (І. Школьник, С. Кононенко та С. Чорна) проходили навчання за програмою «Times of Uncertainty: Current Challenges for the European Financial Markets», (Німеччина). Викладачі й аспіранти за ОП приймали участь у програмах Еразмус+ Module Jean Monnet (Т. Васильєва, С. Леонов, С. Чорна), У здобувачів є статті, індексовані у БД WoS (С. Жученко, Н. Сідельник, О. Мазуренко, Є. Козьменко, Б. Мерщій, О. Тверезовська, С. Чорна). Аспіранти долучаються до відкритих лекцій, презентацій провідних зарубіжних вчених та міжнародних заходів у СумДУ.

Опишіть участь наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються

Усі наукові керівники аспірантів беруть участь в дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та впроваджуються у звітах науково-дослідних робіт, як керівники, відповідальні виконавці та власне виконавці (<https://bit.ly/3KOeXAO>). У 2019-2021 рр. на кафедрах виконувалися 4 проекти Національного фонду досліджень України (№2020.01/0185, керівник С.В. Леонов; 2020.02/0238, керівник О.В. Люльов; 2020.01/0181, керівник Васильєва Т.А.; 2020.02/0231, керівник Пімоненко Т. В.; 2020.01/0132, керівник Д'яконова І. І.) (<https://bit.ly/3KTWgM8>). Наукові керівники є виконавцями держбюджетних НДР молодих вчених та основного конкурсу (№ д/р 0117U003932, керівник Люльов О. В.; 0117U003935, керівник Петрушенко Ю.М.; 0119U100759, керівник Самусевич Я.В.; 0120U102001, керівник Леонов С.В.; 0118U003569, 0121U109553, керівник Васильєва Т.А.; 0118U003585, керівник Школьник І. О.). 4 керівники були керівниками та виконавцями госпдоговірних НДР (№253/34-18, № 255/34-18, №254/34-18 керівник Т.А. Васильєва, виконавець С.В. Леонов, № №53.17-01.18СП, виконавці Т.А. Васильєва, С.В. Леонов, Я.В. Самусевич, А.В. Височина), 2 – виконавцями тем другої половини дня (Гриценко Л.Л., Школьник І.О.). Щорічно науковими керівниками, в тому числі у співавторстві з міжнародними партнерами та аспірантами публікуються результати, отримані при виконанні дослідницьких проектів, у періодичних виданнях, індексованих БД Scopus та WoS, в тому числі першого та другого кварталів.

Опишіть чинні практики дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів)

Практики дотримання академічної доброчесності в науковій діяльності керівників та аспірантів регламентуються нормативною базою, зазначеною у підкритерії 5.4 звіту з самооцінювання. Рішенням Наукової ради (<https://bit.ly/3Gkbk2k>) затверджено перелік заходів з розвитку дослідницької доброчесності як частини системи забезпечення якості наукової діяльності. Моніторинг дотримання аспірантами норм академічної доброчесності здійснюється науковими керівниками впродовж усього періоду їх навчання. Обов'язковим етапом процедури подання дисертації до розгляду є безоплатна її перевірка системою StrikePlagiarism (<https://bit.ly/3uhBYXf>). До каталогу вибіркового дисциплін для аспірантів внесено дисципліну «Дослідницька доброчесність». Працює відкритий онлайн-курс «Академічна доброчесність: цінності, дії, успішні історії» (<https://bit.ly/3s5ACMa>). СумДУ – учасник проекту Erasmus+ KA2 «Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia» (OPTIMA) щодо впровадження ідей та кращих європейських практик відкритої науки та дослідницької доброчесності в діяльності вітчизняних ЗВО. У 2020 р. в Україні проведено серію вебінарів «Дослідницька доброчесність: цінності та виклики».

Запропонована перша в Україні практика застосування популяризаційних матеріалів з елементами доповненої реальності. В академічному середовищі СумДУ постійно проводяться заходи популяризації доброчесності та профілактики недоброчесності, деталізовані у розділі 5 відомостей про самооцінювання.

Продемонструйте, що ЗВО вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності

У разі встановлення порушення академічної доброчесності особами з числа НПП СумДУ, справа розглядається університетською комісією з етики та управління конфліктами з рекомендацією щодо припинення можливості здійснення наукового керівництва, а також притягнення до інших видів відповідальності згідно з чинною університетською та національною нормативними базами. Відповідальність НПП СумДУ за порушення академічної доброчесності визначена нормативною базою університету, зокрема «Положенням про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин у СумДУ» (<https://bit.ly/3HdZo4F>) та іншими (<https://bit.ly/3ucSebY>). У рамках освітньої програми «Фінанси, банківська справа та страхування» відсутні випадки порушення науковими керівниками аспірантів академічної доброчесності.

11. Перспективи подальшого розвитку ОП

Якими загалом є сильні та слабкі сторони ОП?

На підставі проведеного самооцінювання ОП Фінанси, банківська справа та страхування варто виокремити такі сильні сторони та кращі практики:

- при проектуванні ОП акцент зроблено на поєднанні науково-аналітичних, академічних, дослідницьких, інноваційних та практичних компетентностей і навичок;
  - враховано сучасні тенденції розвитку спеціальності в Україні та глобальні тренди щодо фінансіалізації економіки та цифровізації і розвитку FinTech; ОП корелює із Стратегією розвитку фінансового сектору України до 2025 р., що погоджена всіма фінансовими регуляторами;
  - для покращення змісту та структури ОП враховуються результати моніторингу аналогічних ОП вітчизняних та закордонних ЗВО, що мають відомі наукові школи, входять до світових рейтингів та є лідерами вітчизняної та світової фінансової освіти;
  - залученість різних груп стейкхолдерів до розробки та реалізації ОП, в т.ч. шляхом з'ясування думки здобувачів, роботодавців, інших стейкхолдерів щодо різних аспектів ОП та її реалізації за допомогою проведення фокус-груп, їх залучення до опитувань та участі у семінарах випускової кафедри;
  - широкі можливості формування здобувачами індивідуальної освітньої траєкторії з урахування дослідницьких інтересів з правом вибору дисциплін інших рівнів підготовки та з відкритих онлайн курсів;
  - чіткість, прозорість та зрозумілість проведення контрольних заходів, популяризація та дотримання норм академічної та дослідницької доброчесності;
  - реалізація елементів дуальної освіти: здобувачі поєднують роботу за фахом з навчанням за індивідуальним графіком; залучаються до виконання госпдоговірних і держбюджетних НДР на умовах оплати праці; поєднання навчання з викладацькою діяльністю;
  - високі вимоги до професіоналізму НПП при проходженні конкурсного відбору, НПП, які задіяні в реалізації ОП та науковому керівництві здобувачами є керівниками та виконавцями НДР з виділеним фінансуванням та госпдоговірної тематики; мають високі показники публікаційної активності у виданнях, що входять до БД Scopus та WoS та високі показники індексу Гірша;
  - НПП та здобувачі є активними учасниками програм міжнародної академічної мобільності, в т.ч. віртуальної;
  - потужні фінансові, матеріально-технічні та бібліотечно-інформаційні ресурси реалізації ОП; потужна система стимулювання ефективної діяльності НПП; функціонування електронних особистих кабінетів, власних освітніх онлайн платформ.
  - дієва п'ятирівнева система внутрішнього забезпечення якості освітнього процесу;
  - максимальна транспарентність реалізації ОП, доступність інформації через веб-сайт СумДУ, ННІ БіЕМ та випускової кафедри;
  - широкі можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень аспірантів, в т.ч. у власних наукових журналах категорії А та Б, та на міжнародних конференціях, що проводяться на базі ННІ БіЕМ.
- Водночас варто відзначити певні слабкі сторони:
- недостатнє залучення до співпраці гостей професорів: іноземних та українських;
  - недостатнє залучення роботодавців до викладання аудиторних занять.

Якими є перспективи розвитку ОП упродовж найближчих 3 років? Які конкретні заходи ЗВО планує здійснити задля реалізації цих перспектив?

впливу слабких сторін;

- розвиток програм міжнародної співпраці в освітній та науковій сферах, зокрема виконання наукових проєктів та індивідуальних грантів;
- нарощування обсягів госпдоговірної тематики та НДР з виділеним фінансуванням із залученням аспірантів до їх виконання на умовах оплати праці;
- здійснення заходів та розроблення науково-методичних матеріалів, що розкриють привабливість науки, підвищать її статус;
- покращення інтегрованості наукової діяльності у світовий освітньо-науковий простір за рахунок розвитку мобільних версій інформаційних ресурсів і сервісів та активного впровадження сучасних трендів щодо залучення

власних мобільних пристроїв, хмарних технологій, дистанційного доступу до ресурсів тощо;
- поглиблення інтернаціоналізації процесу підготовки наукових кадрів шляхом збільшення кількості аспірантів, задіяних в програмах міжнародної академічної мобільності, залучення іноземного контингенту аспірантів на ОП;
- інтенсифікація як індивідуальної, так і колективної наукової співпраці з провідними вітчизняними та закордонними ЗВО, науковими центрами, установами Національної академії наук України.
- посилення співпраці з роботодавцями, в тому числі із їх залученням до проведення не лише гостьових лекцій, а і для викладання окремих курсів.

Запевнення

Запевняємо, що уся інформація, наведена у відомостях та доданих до них матеріалах, є достовірною.

Гарантуємо, що ЗВО за запитом експертної групи надасть будь-які документи та додаткову інформацію, яка стосується освітньої програми та/або освітньої діяльності за цією освітньою програмою.

Надаємо згоду на опрацювання та оприлюднення цих відомостей про самооцінювання та усіх доданих до них матеріалів у повному обсязі у відкритому доступі.

Додатки:

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

***

Шляхом підписання цього документа запевняю, що я належним чином уповноважений на здійснення такої дії від імені закладу вищої освіти та за потреби надам документ, який посвідчує ці повноваження.

Документ підписаний кваліфікованим електронним підписом/кваліфікованою електронною печаткою.

Інформація про КЕП

ПІБ: Карпуша Василь Данилович

Дата: 03.02.2022 р.

Таблиця 1. Інформація про обов'язкові освітні компоненти ОП

Назва освітнього компонента	Вид компонента	Силабус або інші навчально-методичні матеріали		Якщо освітній компонент потребує спеціального матеріально-технічного та/або інформаційного забезпечення, наведіть відомості щодо нього*
		Назва файла	Хеш файла	
ОК4 Інноваційна педагогічна діяльність	навчальна дисципліна	<i>ОК4 Інноваційна педагогічна діяльність.pdf</i>	Q6sAyC7bk/34lPi6url+6rpyumznDkeVXU4AafmbFOZo=	Інформаційно-комунікаційні системи; Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ОК1 Філософія науки	навчальна дисципліна	<i>ОК1 Філософія науки.pdf</i>	Zt7KPJovjGceiUKCoOBC6boLaAkG3EbDhQAdfEKgpPY=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо)
ОК2 Культура наукової української мови	навчальна дисципліна	<i>ОК2 Культура наукової української мови.pdf</i>	PufoYNcrw/OhnT9ctrAKakrlF1sBZ8Tn4Yy9zWNAVoQ=	Бібліотечні фонди, Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі
ОК3 Методологія та методи наукових досліджень	навчальна дисципліна	<i>ОК3 Методологія та методи наукових досліджень.pdf</i>	+DnN+yYcDB2nEC6vE/XDrdNWUwehvbukZeXqCsnMGno=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Графічні засоби (малюнки, креслення, схеми, плакати, карти розуму тощо); Прикладне програмне забезпечення (інструменти бібліометричного аналізу, побудови карт розуму, статистичної обробки результатів експерименту та ін.); Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Інтернет-опитування); Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі.
ОК5 Управління науковими проєктами	навчальна дисципліна	<i>ОК5 Управління науковими проєктами.pdf</i>	2PLLP62ZbXOoYdDgJX3EoDCMO+N4lxnElVWDktE2E8k=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Графічні засоби (малюнки, схеми, плакати тощо); Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Об'єкти навколишнього середовища; Програмне забезпечення (для підтримки дистанційного навчання, Іколаборативної роботи онлайн, візуального представлення матеріалів та ін.)
ОК6 Методика підготовки наукових праць	навчальна дисципліна	<i>ОК6 Методика підготовки наукових праць.pdf</i>	jTAreLyNnP6IHDTuKkkQLcnu9fUKSLT6LSTKMNeQDdg=	Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Програмного забезпечення для підтримки Google Classroom; Комп'ютерний клас для ПЗ
ОК7 Англійська мова академічного спрямування	навчальна дисципліна	<i>ОК7 Англійська мова академічного спрямування.pdf</i>	+Ws7HTefTvd/ShG8ttfqyLWtBldeBa1x1TnuinU1xc=	Інформаційно-комунікаційні системи; Бібліотечні фонди; Технічні засоби (звуко- і відеозаписи); Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна

				<i>апаратура; Власні мобільні пристрої</i>
OK8 Сучасні тренди фінансової економіки	навчальна дисципліна	<i>OK8 Сучасні тренди фінансової економіки.pdf</i>	KMCpwGIXLVFoV4IzStZUSTRDG17+omqpwKP2+n4NIo=	<i>Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Мультимедіа, відео- і звуковідтворювальна, проєкційна апаратура (відеокамери, проєктори, екрани, смартдошки тощо); Прикладне програмне забезпечення.</i>
OK9 Цифровізація у фінансах, банківській справі та страхуванні	навчальна дисципліна	<i>OK9 Цифровізація у ФБСС.pdf</i>	DRYf3IhxOREZuLZ/HQX/QRox7a/H5HZTaiPjqzUPCyE=	<i>Комп'ютери, комп'ютерні системи та мережі; Бібліотечні фонди; Проєкційна апаратура</i>
OK10 Педагогічна практика	практика	<i>OK10 Педагогічна практика.pdf</i>	Kflca3oClrjB3Ip2GQluBawLcBAj1PMFbD/8G2UqGP8=	<i>Мультимедійна апаратура; Комп'ютери, комп'ютерні мережі та системи; Мобільні пристрої; Платформа СумДУ https://mix.sumdu.edu.ua.</i>

* наводяться відомості, як мінімум, щодо наявності відповідного матеріально-технічного забезпечення, його достатності для реалізації ОП; для обладнання/устаткування – також кількість, рік введення в експлуатацію, рік останнього ремонту; для програмного забезпечення – також кількість ліцензій та версія програмного забезпечення

Таблиця 2. Зведена інформація про викладачів ОП

ІД викладача	ПІБ	Посада	Структурний підрозділ	Кваліфікація викладача	Стаж	Навчальні дисципліни, що їх викладає викладач на ОП	Обґрунтування
190069	Пахненко Олена Михайлівна	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом магістра, Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України", рік закінчення: 2009, спеціальність: 050104 Фінанси, Диплом кандидата наук ДК 007778, виданий 26.09.2012, Аттестат доцента АД 001380, виданий 23.10.2018	10	OK9 Цифровізація у фінансах, банківській справі та страхуванні	1. Диплом про вищу освіту ДВНЗ «УАБС НБУ», 2009 р., фінанси, магістр з фінансів. 2. Кандидат економічних наук за спеціальністю 08.00.08 – Гроші, фінанси та кредит тема дисертації: «Управління катастрофічними страховими ризиками при формуванні конвергентної моделі фінансового ринку». 3. Підвищення кваліфікації: 3.1 Підвищення кваліфікації за програмою «З електронних засобів та дистанційних технологій навчання». Сумський державний університет, Свідоцтво ПК№05408289/0698-17 від 03.05.2017 р. 3.2 Підвищення кваліфікації за програмою «Organization of Didactic Process, Educational Programs, Innovative Technologies and Scientific Work in Wyższa Szkoła Biznesu National-Louis University». Вища школа бізнесу

Національного університету Луїса, м.Новий Сонч, Польща. Сертифікат №WK41832016/1 від 23.06.2017 р.
3.3 Стажування у Регіональному відділенні АКБ "Індустріалбанк" в м. Суми, 25.11.2019 р. – 20.12.2019 р. Сертифікат від 23.12.2019 р.

4. Наукові публікації
4.1. Druhov O., Druhova V., Pakhnenko O. The Influence of Financial Innovations on EU Countries Banking Systems Development. Marketing and Management of Innovations. 2019. № 3. P. 167-177. (WoS)
4.2 Pakhnenko O., Rubanov P., Hacar D., Yatsenko V., Vida I. Digitalization of financial services in European countries: Evaluation and comparative analysis. Journal of International Studies. 2021. №14(2). P. 267–282. doi:10.14254/2071-8330.2021/14-2/17 (Scopus).
4.3 D'yakonova I.I., Pakhnenko O.M., Shevchenko L.M. New approaches to banking business models in the digital economy. Вісник СумДУ. 2019. №1. С.89-94.
4.4 Семенов А.Ю., Пахненко О.М. Аналіз стану та структури ринку фінансових послуг Європейського Союзу. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія "Економічні науки". 2017. Вип.25. Ч.2. С. 145-150.

5. Навчально-методична література:
5.1 Страхування : навчальний посібник / О. С. Журавка, А. Г. Бухтіарова, О. М. Пахненко. – Суми : Сумський державний університет, 2020. – 350 с.
5.2 Методичні вказівки щодо практичних занять та самостійної роботи з дисципліни "Аналіз та візуалізація фінансових даних" : для студ. спец.072

						<p>"Фінанси, банківська справа та страхування" освітньої програми «Фінанси» всіх форм навчання / О.М. Пахненко, А.Ю. Семенов, М. М. Бричко. Суми: СумДУ, 2021. 67 с.</p> <p>5.3 Методичні вказівки до практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Вступ у Фінтех» : для студ. спец. 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» всіх форм навчання / укладачі: А. Ю. Семенов, О. М. Пахненко, М. М. Бричко. Суми: Сумський державний університет, 2021. 54 с.</p> <p>6. Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: University of Cambridge ESOL Examinations, Рік закінчення: 2012</p>	
195025	Боженко Вікторія Володимирівна	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	<p>Диплом магістра, Державний вищий навчальний заклад "Українська академія банківської справи Національного банку України", рік закінчення: 2010, спеціальність: 050104 Фінанси, Диплом кандидата наук ДК 019733, виданий 14.02.2014, Аттестат доцента АД 004331, виданий 26.02.2020</p>	11	OK8 Сучасні тренди фінансової економіки	<p>1. Диплом про вищу освіту ДВНЗ «УАБС НБУ», 2010 р., фінанси, магістр з фінансів.</p> <p>2. Кандидат економічних наук, 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит;</p> <p>3. Підвищення кваліфікації Сумський державний університет, Програма підвищення кваліфікації "З інноваційної педагогічної діяльності", Свідоцтво СП №05408289/2609-20, дата видачі: 24.11.2020.</p> <p>4. Наукові публікації:</p> <p>4.1 Боженко В.В., Пігуль Є.І. Вплив цифровізації на розвиток фінансових технологій. Вісник Хмельницького національного університету. Серія: економічні науки. 2021. №2. С. 11-16.</p> <p>4.2 Levchenko V., Boyko A., Bozhenko V., Mynenko S. Money Laundering Risk in Developing and Transitive Economies: Analysis of Cyclic Component of Time Series. Business: Theory & Practice. 2019. Vol.20. P. 488-504.</p> <p>4.3 Mursalov M. M.,</p>

Zeynalov Z. G.,
Huseynova A.T.,
Lyeonov S.V.,
Kuzmenko O.V.,
Bozhenko V.V.
Forecasting the risk of
money laundering
through financial
intermediaries in
Ukraine. Фінансово-
кредитна діяльність:
проблеми теорії та
практики. 2020. Vol. 4.
No. 35. P. 191-201.

4.4 Бойко А. О.,
Боженко В. В.
Визначення
латентних факторів
впливу на податковий
та інвестиційний
канали нелегального
виведення капіталу в
Україні. Проблеми і
перспективи
економіки та
управління. 2019. №
4. С. 353-360.

4.5 Kuzmenko O.V.,
Kubalek J., Bozhenko
V.V., Kushneryov O.S.,
Vida I. An Approach to
Managing Innovation to
Protect Financial Sector
against Cybercrime.
Polish Journal of
Management Studies.
2021. Vol. 24 (2). P.
276-291. DOI:
10.17512/pjms.2021.24.
2.17

4.6 Boiko A.,
Zwolińska-Ligaj M.,
Bozhenko V., Florczak
E., Ovcharenko V
.Readiness for
Implementing
Innovations in Banking
in Advanced and
Emerging Economies.
Journal of International
Studies. 2021. Vol. 14.
№ 4. P. 236-250

5. Відповідальний
виконавець:
5.1 Data-Mining для
протидії
кібершахрайствам та
легалізації
кримінальних доходів
в умовах цифровізації
фінансового сектору
економіки України
(номер державної
реєстрації
0121U100467, 2021-
2023 рр.)

5.2 Моделювання та
прогнозування соціо-
економіко-політичної
дорожньої карти
реформ в Україні для
переходу на модель
стійкого зростання
(номер державної
реєстрації
0118U003569, 2018-
2020 рр.)

6. Член редакційної
колегії наукового
журналу
“SocioEconomic

							Challenges” (фаховий категорії Б). 7. Діяльність у професійних та громадських об'єднаннях: 7.1 Асоційований член Ради молодих вчених при МОН України 7.2 Координаторка з інтернаціоналізації діяльності громадської організації «Рада молодих вчених» 8. Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: ECL Exam Centr "Universal Test", Рік закінчення: 2017
224439	Ляшенко Ірина Володимирівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	Диплом кандидата наук ДК 046122, виданий 09.04.2008, Аттестат доцента 12ДЦ 024555, виданий 14.04.2011	23	ОК7 Англійська мова академічного спрямування	1. Диплом про вищу освіту за спеціальністю «Англійська та німецька мови». 2. Кандидат педагогічних наук зі спеціальності теорія і методика професійної освіти ДК №046122 виданий 9 квітня 2008 р. 3. Наукові публікації: 3.1 Liashenko, I. (2019). Students' perceptions of ESP course for cynological translators. Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes, 7(1), 017-030. 3.2. Liashenko, I., & Hnarpovska, L. (2019). Blended Education: Patterns of Implementation at Sumy State University. Revista Romaneasca pentru Educatie Multidimensionala, 11(3), 141-162. 3.3. Liashenko, I., & Hnarpovska, L. (2020). ESP Online Course as a Means of Enhancing Graduate Students Employability Opportunities. Journal of Teaching English for Specific and Academic Purposes, 8(3), 215-230. 3.4 Liashenko, I. (2021). Defining the Components of Student Training for Participation in International Programs. Strategies for Policy in Science and Education, 29(3), 65–78. (WoS) 3.5 Liashenko, I., & Bula, L. (2021). Disciplinary Literacy Development in the ESP Context: Ukrainian case. Revista Pentru

Educatie
Multidimensională,
13(1), 349-372.
3.6 Liashenko, I.
Disciplinary Literacy
Development as the
Core standard of
Education/ I. Liashenko
// Педагогічні науки:
теорія, історія,
інноваційні технології
: науковий журнал. –
Суми : СумДПУ імені
А. С. Макаренка, 2019.
– 7(91). – С. 81-90.
3.7 Liashenko, I.
(2020). Reflective
Practice as a Means of
Critical Thinking
Development in
Distance Learning with
University Students.
Scientific Papers of
Berdiansk State
Pedagogical University.
Series: Pedagogical
Sciences, (3), 308-315.
3.8 Liashenko, I.,
Alieva, R. (2021).
Students' Motivational
Engagement Through
Distance Education.
Scientific Papers of
Berdiansk State
Pedagogical University.
Series: Pedagogical
Sciences, (1), 276-283.

4. Навчальні
посібники:

4.1 Liashenko, I. V.
English for Sports
Studies : study guide /
I. V. Liashenko. –
Sumy : Sumy State
University, 2020. – 82
р.

4.2 Liashenko, I. 4482
Critical Thinking
Development.
Methodological
guidelines for classwork
and self-study on the
discipline "English for
Academic Purposes"
[Текст] : for students of
the specialty 017
"Physical Training and
Sport" full-time and
part-time training / I.
Liashenko. – Sumy :
Sumy State University,
2018. – 44 р.

5. Відповідальний
виконавець наукової
теми «Методологія та
методика формування
мовленнєвих
компетенцій у
навчанні та
оцінюванні іноземних
мов: лінгвістичний,
соціокультурний,
прагматичний
аспекти» №
державної реєстрації
01161000932
6. Діяльність у
професійних та
громадських
об'єднаннях:

						<p>6.1. Європейська асоціація з мовного тестування та оцінювання (European Association for Language Testing and Assessment (EALTA) інформація на сайті .</p> <p>6.2. Українська асоціація викладачів і дослідників європейської інтеграції (APREI), сертифікат від 22.10.2020 р.</p> <p>6.3. Всеукраїнська Асоціація з мовного тестування та оцінювання (ВУАМТО), посвідчення від 13.01.2021 р.</p> <p>6.4 Українська асоціація дослідників освіти (УАДО), посвідчення № 70/2021 від 14.01.2021 р.</p> <p>6.5. ГО «Українське відділення Міжнародної асоціації викладачів англійської мови як іноземної» (IATEFL Ukraine), посвідчення (Membership card) FM0470 від 16.03.2021 р.</p> <p>6.6. ГО «Асоціація викладачів іноземної мови TESOL-Ukraine», посвідчення №23 від 25.02.2020 р.</p>	
57398	Бойко Ольга Петрівна	професор, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 1992, спеціальність: - історія, Диплом доктора наук ДД 000356, виданий 22.12.2011, Диплом кандидата наук ДК 025758, виданий 13.10.2004, Атестат доцента 12ДЦ 017936, виданий 24.10.2007, Атестат професора 12ПР 008938, виданий 10.10.2013</p>	26	ОК1 Філософія науки	<p>1. Доктор філософських наук, 09.00.04 - філософська антропологія, філософія культури, тема дисертації: «Культура дозвілля: трансформації та перспективи розвитку у добу глобалізації».</p> <p>2. Підвищення кваліфікації «З інноваційної педагогічної діяльності», Сумський державний Університет, № 16.01-3155/21, від 25.10.2021 – 10.11.2021 рр.</p> <p>3. Наукові статті: 3.1 Olga Boyko, Anna Jeremus-Lewandowska, Larysa Otroshchenko, Tatiana Povalii, Yuliia Baidak SITUATIONAL TASKS USAGE IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF SOCIOCULTURAL ACTIVITY MANAGERS BULLETIN OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS Series in Management</p>

of Social and Cultural Activity: Scientific Journal, Volume 2 (2021), Number 1, pp. 3-31.

3.2 Olga Boyko, Anna Jeremus-Lewandowska, Larysa Otroshchenko & Tatiana Povalii
Trainings Usage in the Professional Education of Future Sociocultural Activity Managers
BULLETIN OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS
Series in Management of Social and Cultural Activity: Scientific Journal, Volume 3 (2020), Number 1, pp. 3-31.

3.3 Olha Boiko & Nina Svitailo
Postmodern understanding of the university: organizational and managerial aspects.
BULLETIN OF KYIV NATIONAL UNIVERSITY OF CULTURE AND ARTS
Series in Management of Social and Cultural Activity: Scientific Journal, Volume 2 (2019), Number 2, pp. 115-175.

3.4 Бойко О. Дискурс як інструмент соціальної влади. Вісник Черкаського університету. Серія Філософія / Черкас. ац.. Ун-т ац. Б. Хмельницького. – Черкаси : Черкас. ац.. Ун-т. – 2017. – № 1. – 144 с. – С. 83-88.

3.5 Бойко О. П.
Символ як категорія культури та його функціональне навантаження. Вісник Черкаського ун-ту. – Серія Філософія. - № 2. – Черкаси: Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького, 2017. – С. 36-42.

3.6 Бойко О.П.
Туризм як прояв інтеркультурної комунікації. – Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства. – СумДУ, 2017. – 420 С. – С. 203-206.

4. Наукові публікації:
Бойко О. Час у соціокультурному просторі // Практичні аспекти філософії часу : Монографія. Колектив авторів. Гол.

							Ред. Кол-на монографія / Практичні аспекти філософії часу. Ред Е.О. Лебідь. – Суми, СумДУ, 2017. – С. 49-67. 5. Навчально-методична література: Бойко О.П. Глобалістика. Навчальний посібник. – Суми: СумДУ, 2019. – 79 с.
12019	Замора Оксана Михайлівна	доцент, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом бакалавра, Сумський національний аграрний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 0502 Менеджмент, Диплом магістра, Сумський національний аграрний університет, рік закінчення: 2006, спеціальність: 050206 Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності, Диплом кандидата наук ДК 064980, виданий 30.03.2011, Аттестат доцента 12/ДЦ 046902, виданий 25.02.2016	11	ОК5 Управління науковими проектами	1. Підвищення кваліфікації : 4 серпня-12 грудня 2018 – сертифікати. Програма USDA обміну викладачами, Університет Міссурі, Коламбія та Університет Штату у м.Фресно, Каліфорнія, США. 2. Наукові публікації: 2.1 Zamora O. Enhancing Knowledge Society Concept Via Educational Projects/ O. Zamora, T. Khvorost, N.Klietsova// conference the DisCo 2017 International conference “Open education as a way to a knowledge society” (26-27 червня 2017 року)/ Прага: Центр досліджень вищої освіти, Чеська республіка, 2017. Електронний доступ: http://disconference.eu/en/programme/pages/67-86 (WoS) 2.2 Zamora O. The Role Of Independent Online Education Platforms For The Development Of The Qualitative Education In Ukraine / O.Zamora, O. Ponomarenko, T. Khvorost // conference the DisCo 2018 International conference “Overcoming the Challenges and the Barriers in Open Education” (25-26 June 2018)/ Prague: CSVS, Czech Republic, 2018. - 420-432 pp. (WoS) 2.3 O. Zamora, J.S. Christianson, T. Khvorost Teaching Emerging Technologies at the International Level via the Interactive Methods. Conference the DisCo 2019: E-learning – Unlocking the Gate of Education around the Globe June 20 - 21, 2019, Prague. (WoS). 2. 4 O. Zamora, J.S. Christianson, T.

Khvorost
PERSONALISED
LEARNING AGAINST
TECHNOLOGICAL
FATIGUES//DisCo
2020: Special 15th
international online
conference DisCo 2020:
(Online) Education in
the Age of Covid-1. -
June 22 - 23, 2020,
Prague. (В процесі
індексації Wos)
2.5 Васильєва Т.А.,
Петрушенко Ю.М.,
Майборода Т.М.,
Замора О.М. THE
ISSUES OF THE CITY
DEVELOPMENT
STRATEGY DESIGN
BASING ON THE
EUROPEAN
INTERCULTURAL
EDUCATIONAL
POLICY// Вісник
СумДУ. Серія
«Економіка», № 3'
2018. – с.-38-43. DOI:
10.21272/ 1817-
9215.2018.3-6

3. Участь у
міжнародних
наукових та освітніх
проектах
3.1 Координатор в
Україні міжнародного
проекту «Платформа
AgriSciences Platform
для наукового
посилення ВНЗ
України» (2020-2021),
що реалізовувався
Чеським
університетом
природничих наук,
м.Прага, за
фінансування Чеської
агенції розвитку.
3.2 2020-2022 -
Розробка та реалізація
міжнародного проекту
в СумДУ
«Міжнародна
кредитна мобільність:
співробітництво між
Чеською Республікою
та Україною»,
3.3 Координатор в
Україні міжнародного
проекту «Підтримка
здатностей молодих
співробітників
університетів у сфері
освіти, досліджень та
науки в Україні» (2019
н.р.), що
реалізовувався
Чеським
університетом
природничих наук,
м.Прага, за
фінансування Чеської
агенції розвитку.
3.4 Координатор в
Україні міжнародного
проекту
«Міжуніверситетська
співпраця як
інструмент
підвищення якості

						<p>обраних університетів України» (2019-2021 н.р.), що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку.</p> <p>3.5 Координатор проекту "Academic Integrity and Culture in Sumy State University" project (2017) financed within the "Strengthening Academic Integrity in Ukraine Project" (SAIUP) за фінансування Американських Рад: АСТР/ACCELS.</p> <p>3.6 Координатор міжнародного проекту з академічної мобільності між Чеським університетом природничих наук та СНАУ (2017-2018 рр.) за фінансування Міністерства зовнішніх справ Чеської Республіки.</p> <p>3.7 Координатор міжнародного проекту від СНАУ (2017-2018 рр.) «Посилення спроможності СНАУ та СумДУ у сфері якісної освіти та досліджень», що реалізовувався Чеським університетом природничих наук, м.Прага, за фінансування Чеської агенції розвитку.</p> <p>3.8 З 2018 року – виконання функцій зовнішнього експерта з оцінки проектних пропозицій для Європейської комісії в рамках програми Єразмус+.</p> <p>4. Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: g.a.s.t. Центр TestDAF-Institut в СНАУ, Рік закінчення: 2016</p>	
91323	Купенко Олена Володимирівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом доктора наук ДД 011985, виданий 29.06.2021,</p> <p>Диплом кандидата наук ДК 014456, виданий 15.05.2002,</p> <p>Атестат доцента 12ДЦ 044357, виданий 29.09.2015</p>	21	ОК4 Інноваційна педагогічна діяльність	<p>1. Кандидат педагогічних наук зі спеціальності 13.00.09 – теорія навчання, доктор педагогічних наук зі спеціальності 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти.</p> <p>2. Підвищення кваліфікації: Сумський державний університет, факультет підвищення</p>

кваліфікації викладачів; програма з електронних засобів та дистанційних технологій навчання; свідоцтво ПК №0548289/1008-18 від 30.11.2018 р.

3. Наукові публікації:

3.1 Купенко О.В. Структура інтегральної моделі педагогічної системи формування проєктної компетентності майбутніх бакалаврів соціальної роботи / Інноваційна педагогіка : Науковий журнал. – 2020. – 25. – С. 103-107.

3.2 Купенко О.В. Педагогічна технологія наставництва в процесі формування проєктної компетентності майбутніх бакалаврів соціальної роботи / Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології. – Суми: СумДПУ ім. А. С. Макаренка, 2020. – № 3–4 (97–98). – С. 39-48

3.3 Купенко О.В. Експериментальна перевірка проєктних педагогічних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної роботи / Збірник наукових праць Національної академії Державної прикордонної служби України. Серія: педагогічні науки. 2020. – Вип. 4(23). – С. 199-211.

3.4 Купенко, О. В. (2017). Обґрунтування педагогічної системи та педагогічної технології підготовки студентів вищих навчальних закладів до проєктної діяльності. Напрями модернізації соціально-педагогічної системи підготовки фахівців в університеті. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 415-489.

4. Навчально-методичні матеріали

4.1 Принципи організаційного та методичного забезпечення практичної складової в рамках реалізації

						дуальної моделі освіти (старт в умовах багатьох невизначеностей) : навчально-методичний посібник / Н. Д. Світайло, О. В. Купенко, В. О. Дементов. – Суми: Сумський державний університет, 2019. – 133 с. 4.2 Технології освіти дорослих : навчально-методичний посібник / О. М. Пехота, Н. Г. Ничкало, О. В. Купенко та ін.; за ред. д-ра пед.наук, проф. О. М. Пехоти. – Миколаїв : Ліон, 2021. – 396 с.	
111592	Сотник Ірина Миколаївна	професор, Основне місце роботи	Навчально-науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	Диплом доктора наук ДД 009080, виданий 26.01.2011, Диплом кандидата наук ДК 016550, виданий 13.11.2002, Атестат доцента ДЦ 009770, виданий 16.12.2004, Атестат професора 12ПР 008178, виданий 26.10.2012	21	ОК6 Методика підготовки наукових праць	1.Підвищення кваліфікації : Сумський державний університет, факультет підвищення кваліфікації та педагогічних інновацій; програма підвищення кваліфікації викладачів за тематичним спрямуванням «Інновації в галузі: організаційно-економічні механізми управління ресурсозбереженням на підприємстві»; посвідчення №2645 від 10.01.2017 р. 2.Наукове керівництво здобувачів: 2.1 Гончаренко Олексій Сергійович, к.е.н., спеціальність 08.00.06, тема дисертації «Еколого-економічне обґрунтування дематеріалізації процесів виробництва і споживання продукції», 2019, ДК № 053480 виданий Атестаційною колегією МОНУ 15.10.2019; 2.2 Завражний Костянтин Юрійович, к.е.н., спеціальність 08.00.04 – економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності, тема дисертації «Організаційно-економічні засади управління комунікаційними бізнес-процесами промислових підприємств», 2020, ДК № 058788 виданий

Агестаційною колегією МОНУ 9.02.2021.

3. Наукові публікації:

3.1 Sotnyk I. Energy security assessment of emerging economies under global and local challenges / Sotnyk I., Kurbatova T., Kubatko O., Prokopenko O., Prause G., Kovalenko Y., Trypolska G., Pysmenna U. Energies. 2021. Volume 14(18), 5860.

3.2 Sotnyk I. The CO₂ emissions drivers of post-communist economies in Eastern Europe and Central Asia / Rui Li, Jiang Hong, I. Sotnyk, O. Kubatko, Y.A. Ismail Almashaqbeh. Atmosphere. 2020. № 11(9). P. 1019.

3.3 Sotnyk I. Green energy projects in households and its financial support in Ukraine / I. Sotnyk, T. Kurbatova, V. Dashkin, Ye. Kovalenko. International Journal of Sustainable Energy. 2020. Vol. 39. Is. 3. P. 218-239.

3.4 Sotnyk I. Management of renewable energy innovative development in Ukrainian households: problems of financial support / I. Sotnyk, I. Shvets, L. Momotiuk, Y. Chortok. Marketing and Management of Innovations. 2018. № 4. P. 150-160.

3.5 Сотник І.М., Завражний К.Ю. Підходи до забезпечення інформаційної безпеки промислового Інтернету речей на підприємстві. Маркетинг і менеджмент інновацій. 2017. № 3. С. 177–186.

4. Науковий керівник 1 держбюджетної НДР, 2017-2019 рр. (№ держ. реєстр. 0117U002254); 1 ініціативної НДР, 2014-2017 рр. (№ держ. реєстр. 0114U001764); 1 НДР за фінансування НФДУ 2020-2021 рр. (№ держ. реєстр. 0120U104806);

5. Член редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових

						<p>фахових видань України, – журнал «Механізм регулювання економіки»;</p> <p>6. Гостьовий редактор журналів, що входять до БД Scopus, Web of Science: «The International Journal of Energy Issues» (Inderscience Publishers, Швейцарія, 2019-2020) та «The International Journal of Innovation and Sustainable Development» (Inderscience Publishers, Швейцарія, 2020-2021).</p> <p>7. Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: Cambridge Assessment English, Рік закінчення: 2018</p>	
161292	Ярова Алла Григорівна	доцент, Основне місце роботи	Факультет іноземної філології та соціальних комунікацій	<p>Диплом спеціаліста, Сумський державний педагогічний університет ім. А.С.Макаренка, рік закінчення: 1994, спеціальність: українська мова й література та іноземна мова, Диплом кандидата наук ДК 017331, виданий 15.01.2003, Атестат доцента ДЦ 010987, виданий 21.04.2005</p>	23	ОК2 Культура наукової української мови	<p>1. Диплом про вищу освіту Сумського державного педагогічного університету ім. А. С.Макаренка за спеціальністю «Українська мова й література та іноземна мова» (1994 р.)</p> <p>2. Кандидат філологічних наук за спеціальністю 10.02.01 - Українська мова, тема дисертації «Дієслівна синоніміка художніх творів Івана Багряного».</p> <p>3. Підвищення кваліфікації в International Historical Biographical Institute (Dubai-NewYork-Rome-Jerusalem-Beijing) за міжнародна програма наукового стажування “Видатні особистості: вивчення досвіду та професійних досягнень для формування успішної особистості та трансформації оточуючого світу”. Сертифікат № 1110 від 16.08.2021 р.</p> <p>4. Досвід практичної роботи: з 2013 – дотепер – медіаексперт Інституту демократії імені Пилипа Орлика (Лист-підтвердження ІДПО № 2-3-21 від 02.09.2021).</p> <p>5. Наукові статті: 5.1. Ярова А.Г. Науковий дискурс Стефана Таранушенка (на матеріалі текстів</p>

харківського періоду).
Вчені записки
Таврійського
національного
університету імені В.І.
Вернадського.Серія:Фі
лологія.
Журналістика. Т. 32
(71). 4. 2021. С. 57–65.
5.2.Ярова А.Г.
Українська наукова
мова: на шляху до
«суспільства знань».
Philological Sciences,
Intercultural
Communication And
Translation Studies: An
Experience And
Challenges.Volume 1.
Czestohova. 2021. С.
84–91.
5.3.Ярова А.Г. Терміни
та соціальний
символізм. Науковий
вісник Міжнародного
гуманітарного
університету. Серія
«Філологія». № 5.
2021. С. 111–120.
5.4.Алла Ярова,
Акмаль Таїров.
Невербальний простір
українського і
туркменського
традиційного весілля.
Dialog der Sprachen –
Dialog der Kulturen.
Die Ukraine aus
globaler Sicht. Reihe:
Internationale virtuelle
Konferenz der
Ukrainistik.
Herausgegeben von
Olena Novikova und
Ulrich Schweier. Verlag
readbox unipress Open
Access LMU, Munchen,
2021. P. 205–215.
5.5.Ярова А.Г.
Лексико-синонімічні
заміни в різних
редакціях роману
«Людина біжить над
прірвою». Українська
мова та література.
Число 18. 2017. С. 122–
132.

6.Навчально-
методична література:
Від звука до тексту:
Аналіз мовних
одиниць різних рівнів:
навчальний посібник
для студентів
філологічних
факультетів/ за ред. А.
А. Силки. Суми:
Університетська
книга. 2019. 348 с.

7. Відповідальний
виконавець за темою
«Номінативна та
ідентифікаційна
функції державної
мови як механізм
розвитку людини й
нації в аспекті
протидії
маніпулятивним

						<p>впливам» (базове фінансування науки, 2021 рік, договір № БФ/23-2021).</p> <p>8. Член громадських організацій</p> <p>8.1 Національної спілки журналістів України з 2007 року (Членський квиток № 1791 від 12 березня 2007 року).</p> <p>8.2. Член Національної спілки краєзнавців України з 2010 року (Членський квиток № 1138 від 24 квітня 2010 року).</p> <p>8.3. Член Ради журналістської етики при ГО «Сумський пресклуб»: протокол засідання правління ГО б/н від 1.10.2021 р.</p>	
205557	Артюхов Артем Євгенович	доцент, Основне місце роботи	Навчально- науковий інститут бізнесу, економіки та менеджменту	<p>Диплом магістра, Сумський державний університет, рік закінчення: 2005, спеціальність: 090220</p> <p>Обладнання хімічних виробництв і підприємств будівельних матеріалів, Диплом кандидата наук ДК 053917, виданий 27.05.2009, Атестат доцента 12ДЦ 034012, виданий 25.01.2013, Атестат старшого наукового співробітника (старшого дослідника) АС 000169, виданий 23.04.2019</p>	14	ОКЗ Методологія та методи наукових досліджень	<p>1. Наукові статті:</p> <p>1.1 Artyukhov A.E. Vasylieva T.A., Lyeonov S.V. An integrated method for evaluating the quality of education and university performance. - Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu, 2021, 2021(3), pp. 148–154.</p> <p>1.2 Liuta, O., Lieonov, S., Artyukhov, A., Sushko-Bezdenzhnykh, M., Dluhopolskyi, O. Student survey as a tool for quality assurance in higher education: the case of Ukrainian university. - Naukovyi Visnyk Natsionalnoho Hirnychoho Universytetu, 2021, 2021(4), pp. 158–164.</p> <p>1.3 Artyukhov, A., Omelyanenko, V., Prokopenko, O. University Technology Transfer Network Structure Development: Education and Research Quality Issues. - TEM Journal, 2021, 10(2), pp. 607–619.</p> <p>1.4 Artem Artyukhov, Vitaliy Omelyanenko Methodical Aspects of Innovation Cooperation Processes Educations and R&D Effects Estimations / 2021 11th International Conference Advanced Computer Information Technologies. – P. 250-253.</p> <p>1.5 Artem Artyukhov, Sergii Lyeonov, Tetyana Vasylieva, Jan Polcyn. Quality of education and socio-economic</p>

growth: The methods of Ishikawa, Deming and Pareto as tools for establishing cause-effect relationships / E3S Web of Conferences 307, 06004 (2021) https://www.e3s-conferences.org/articles/e3sconf/pdf/2021/83/e3sconf_dsdm2021_06004.pdf.

2. Навчально-методична література:
2.1 Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених/ Н. Сорокіна, А. Артюхов, І. Дегтярьова // Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. – 170 с.

2.2 МВОК "Академічна доброчесність: цінності, виклики, успішні історії https://examenarium.sumdu.edu.ua/free_study/join/167

2.3. Artyukhov A.E., Artyukhova N.O. Methodological instructions for study of discipline "Organization of scientific activity" for the students of master study. – Sumy: Sumy State University, 2020. – 72 p.

3. Участь у наукових проєктах:

3.1. The influence of temperature and other parameters on the tensile properties of polymer composites and polymers under the uniaxial and biaxial cyclic loading, Cultural and Educational Grant Agency of the Slovak Republic (KEGA), grant no. KEGA 002TnUAD-4/2019;

3.2. "Advancement and support of R&D for "Centre for diagnostics and quality testing of materials" in the domains of the RIS3 SK specialization", code NFP313011W442.

3.3. "Open Practices, Transparency and Integrity for Modern Academia" (OPTIMA) project, #618940-EPP-1-2020-1-UA-EPPKA2-CBHE-JP

4. Голова підкомісії 303 «Академічна доброчесність» НМК 15 при МОН – наказ МОН від 06.04.2016

							№ 375. 5.Сертифікат з англійської мови (на рівні не нижче B2) видано закладом: ECL Exam Centr "Universal Test", Рік закінчення: 2020
--	--	--	--	--	--	--	---

Таблиця 3. Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання ОП	ПРН відповідає результату навчання, визначено му стандартом вищої освіти (або охоплює його)	Обов'язкові освітні компоненти, що забезпечують ПРН	Методи навчання	Форми та методи оцінювання
<i>ПРН 4 Застосовувати сучасні інформаційні технології у науковій діяльності для пошуку та критичного аналізу інформації, зокрема статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, програмне забезпечення та інформаційні системи.</i>	☒	ОК9 Цифровізація у фінансах, банківській справі та страхуванні	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Лекції-дискусії МН3 Навчальна дискусія / дебати МН4 Проблемний семінар	МО1 Підготовка есе МО2 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль) МО3 Підсумковий контроль: екзамен
		ОК8 Сучасні тренди фінансової економіки	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Лекції-дискусії МН3 Практико-орієнтоване навчання МН4 Проблемно-пошуковий метод	МО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МО3 Підсумковий контроль: екзамен
		ОК3 Методологія та методи наукових досліджень	МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН3 Дослідницька робота МН7 Проблемно-пошуковий метод МН8 Творчий метод МН9 Проблемні лекції	МО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МО3 Розробка концептуальної карти
<i>ПРН 10 Вміти самостійно визначати завдання професійного та особистісного розвитку, займатися самоосвітою, усвідомлено планувати і здійснювати підвищення рівня кваліфікації.</i>	☒	ОК3 Методологія та методи наукових досліджень	МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН3 Дослідницька робота МН4 Лекції-дискусії МН5 Метод ілюстрацій МН6 Мозковий штурм	МО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МО4 Складання комплексного письмового модульного контролю
		ОК4 Інноваційна педагогічна діяльність	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Навчальна дискусія / дебати МН3 Проектний метод МН4 Підготовка карт пам'яті	МО1 активність на лекції МО2 виконання індивідуального навчального завдання МО3 підготовка "карти пам'яті" МО4 іспит
		ОК5 Управління науковими проектами	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН3 Дослідницька робота МН4 Метод ілюстрацій МН5 Мозковий штурм МН6 Обмін думками (think-pair-share) МН7 Практико-орієнтоване навчання МН8 Проектний метод МН9 Творчий метод	МО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист) МО2 Розробка групової дослідницької пропозиції МО3 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)

		ОК10 Педагогічна практика	МН1 Навчання на основі досвіду. МН2 Практико-орієнтовне навчання. МН3 Індивідуальне дослідження.	МО1 Проведення відкритого заняття (один захід, який полягає у проведенні відкритого заняття відповідно до плану педагогічної практики за професійним спрямуванням) МО2 Виконання практичного індивідуального завдання (демонстрація розробленого силабусу за дисципліною, або теми онлайн-курсу, розділу методичних рекомендацій, комплексу тестів тощо).
<i>ПРН 1 Глибоко розуміти загальні принципи та методологію наукових досліджень та застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері фінансів, банківської справи та страхування.</i>	☒	ОК3 Методологія та методи наукових досліджень	МН1 Інтерактивні лекції МН4 Лекції-дискусії МН6 Мозковий штурм	МО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист)
		ОК1 Філософія науки	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Практичні заняття	МО1 Колективні дискусії на аудиторних заняттях МО2 Перевірка практичних завдань МО3 Іспит
<i>ПРН 2 Мати концептуальні та методологічні знання з фінансів, банківської справи та страхування і на межі предметних галузей, а також демонструвати дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень у сфері фінансів, банківської справи та страхування, отримання нових знань та/або здійснення інновацій.</i>	☒	ОК9 Цифровізація у фінансах, банківській справі та страхуванні	МН1 Інтерактивні лекції МН3 Навчальна дискусія / дебати МН4 Проблемний семінар	МО1 Підготовка есе МО2 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль) МО3 Підсумковий контроль: екзамен
		ОК8 Сучасні тренди фінансової економіки	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Лекції-дискусії МН3 Практико-орієнтоване навчання МН4 Проблемно-пошуковий метод	МО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МО2 Ділова гра МО3 Підсумковий контроль: екзамен
		ОК3 Методологія та методи наукових досліджень	МН3 Дослідницька робота МН4 Лекції-дискусії МН6 Мозковий штурм	МО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МСО4 Складання комплексного письмового модульного контролю
<i>ПРН 3 Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати аналізу наукових літературних джерел, економіко-математичного моделювання.</i>	☒	ОК6 Методика підготовки наукових праць	МН1 проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій); МН3 семінар-практикум (з аналізу академічної недоброчесності, текстових запозичень та унікальності наукових праць) із елементами тренінгу МН4 проектне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly МН5 проектне навчання (індивідуальний дослідницький проект з підготовки наукової статті)	МО1 презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності МО2 індивідуальний дослідницький проект з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою МО3 диференційований залік

			за структурою IMRaD). МН6 самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	
		ОК3 Методологія та методи наукових досліджень	МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН3 Дослідницька робота МН7 Проблемно-пошуковий метод МН8 Творчий метод МН9 Проблемні лекції	МО2 Виконання практичного кейсу (підготовка, презентація, захист) МО3 Розробка концептуальної карти
		ОК1 Філософія науки	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Практичні заняття МН3 Практико-орієнтоване навчання	МО1 Колективні дискусії на аудиторних заняттях МО2 Перевірка практичних завдань МО3 Іспит
<i>ПРН 9 Вміти виконувати оригінальні дослідження в сфері фінансів, банківської справи та страхування та міждисциплінарних напрямках, та кваліфіковано відобразити їх результати у наукових публікаціях.</i>	☒	ОК7 Англійська мова академічного спрямування	МН1 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН2 Дослідницька робота МН3 Круглий стіл МН4 Мозковий штурм МН5 Навчальна дискусія / дебати МН6 Обмін думками (think-pair-share) МН7 Рольова гра МН8 Творчий метод	МО1 Звіт за результатами виконання практичних завдань МО2 Мультимедійна презентація власного дослідження МО3 Звіт за результатами виконання онлайн курсу "Basics on Writing an Academic Research Article (WARA)" на платформі Canvas МО4 Виконання пошуково-дослідного завдання (письмовий проєкт) МО5 Підсумковий контроль: екзамен
		ОК2 Культура наукової української мови	МН2 Підготовка презентацій з теоретичних питань. МН3 Індивідуальна робота з написання робіт наукового спрямування та підготовки презентацій за темою дисертації.	МО1 Оцінювання письмових робіт МО2 Укладання бібліографії до власного наукового дослідження МО4 Підсумковий контроль: захист мініпроєкту за темою дисертації
		ОК6 Методика підготовки наукових праць	МН1 проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій); МН3 семінар-практикум (з аналізу академічної недоброчесності, текстових запозичень та унікальності наукових праць) із елементами тренінгу МН4 проєктне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly МН5 проєктне навчання (індивідуальний дослідницький проєкт з підготування наукової статті за структурою IMRaD). МН6 самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	МО1 презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності МО2 індивідуальний дослідницький проєкт з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою МО3 диференційований залік
<i>ПРН 5 Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають</i>	☒	ОК8 Сучасні тренди фінансової економіки	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Лекції-дискусії МН3 Практико-орієнтоване навчання МН4 Проблемно-	МО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МО2 Ділова гра

<p>можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми у сфері фінансів, банківської справи та страхування з урахуванням економічних аспектів, лідерства, автономності та відповідальності.</p>			пошуковий метод	МО3 Підсумковий контроль: екзамен
		ОК5 Управління науковими проектами	<p>МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН3 Дослідницька робота МН4 Метод ілюстрацій МН5 Мозковий штурм МН6 Обмін думками (think-pair-share) МН7 Практико-орієнтоване навчання МН8 Проектний метод МН9 Творчий метод</p>	<p>МО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист) МО2 Розробка групової дослідницької пропозиції МО3 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)</p>
		ОК1 Філософія науки	<p>МН1 Інтерактивні лекції МН2 Практичні заняття МН3 Практико-орієнтоване навчання</p>	<p>МО1 Колективні дискусії на аудиторних заняттях МО2 Перевірка практичних завдань МО3 Іспит</p>
		ОК9 Цифровізація у фінансах, банківській справі та страхуванні	<p>МН1 Інтерактивні лекції МН2 Лекції-дискусії МН3 Навчальна дискусія / дебати МН4 Проблемний семінар</p>	<p>МО1 Підготовка есе МО2 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль) МО3 Підсумковий контроль: екзамен</p>
<p>ПРН 6 Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження з фінансів, банківської справи та страхування та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.</p>	☒	ОК8 Сучасні тренди фінансової економіки	<p>МН1 Інтерактивні лекції МН2 Лекції-дискусії МН3 Практико-орієнтоване навчання МН4 Проблемно-пошуковий метод</p>	<p>МО1 Виконання пошуково-дослідного завдання (підготовка, презентація, захист) МО2 Ділова гра МО3 Підсумковий контроль: екзамен</p>
		ОК6 Методика підготовки наукових праць	<p>МН1 проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій); МН2 практичні заняття (у формі імітаційної гри з подачі/рецензування статті у видавництві); МН3 семінар-практикум (з аналізу академічної недоброчесності, текстових запозичень та унікальності наукових праць) із елементами тренінгу МН4 проектне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly МН5 проектне навчання (індивідуальний дослідницький проект з підготовки наукової статті за структурою IMRaD). МН6 самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.</p>	<p>МО1 презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності МО2 індивідуальний дослідницький проект з підготовки фахової наукової статті за IMRaD структурою МО3 диференційований залік</p>
		ОК5 Управління науковими проектами	<p>МН1 Інтерактивні лекції МН2 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН3 Дослідницька робота МН4 Метод ілюстрацій МН5 Мозковий штурм МН6 Обмін думками (think-pair-share) МН7 Практико-орієнтоване навчання МН8 Проектний метод</p>	<p>МО1 Виконання практичного кейсу групою (підготовка, презентація, захист) МО2 Розробка групової дослідницької пропозиції МО3 Поточні контрольні роботи (проміжний модульний контроль)</p>

			МН9 Творчий метод	
<p><i>ПРН 7 Вільно презентувати та обговорювати результати своєї наукової діяльності державною та іноземними мовами в усній та письмовій формах, розуміти іношомовні професійні, наукові та навчальні публікації з відповідної тематики.</i></p>	☒	ОК2 Культура наукової української мови	МН1 Групова робота, наукова дискусія, проєктний метод. МН3 Індивідуальна робота з написання робіт наукового спрямування та підготовки презентацій за темою дисертації. МН4 Кейс-метод	МО1 Оцінювання письмових робіт МО4 Підсумковий контроль: захист мініпроєкту за темою дисертації
		ОК6 Методика підготовки наукових праць	МН1 проблемна лекція (проблема академічної грамотності, якості академічних текстів на прикладах реальних публікацій); МН4 проєктне навчання (спрямоване на оволодіння мовним матеріалом, формування певних мовленнєвих навичок та вмінь), у т.ч. із застосуванням системи Grammarly МН6 самонавчання у віддалених системах: Google Classroom, Google Meet.	МО1 презентації дослідження (за обраним фахом наукового дослідження) на тему академічної грамотності та доброчесності МО3 диференційований залік
		ОК7 Англійська мова академічного спрямування	МН1 Аналіз конкретних ситуацій (Case-study) МН2 Дослідницька робота МН3 Круглий стіл МН4 Мозковий штурм МН5 Навчальна дискусія / дебати МН6 Обмін думками (think-pair-share) МН7 Рольова гра МН8 Творчий метод	МО1 Звіт за результатами виконання практичних завдань МО2 Мультимедійна презентація власного дослідження МО3 Звіт за результатами виконання онлайн курсу "Basics on Writing an Academic Research Article (WARA)" на платформі Canvas МО4 Виконання пошуково-дослідного завдання (письмовий проєкт) МО5 Підсумковий контроль: екзамен
		ОК10 Педагогічна практика	МН1 Навчання на основі досвіду. МН2 Практико-орієнтовне навчання. МН3 Індивідуальне дослідження.	МО1 Проведення відкритого заняття (один захід, який полягає у проведенні відкритого заняття відповідно до плану педагогічної практики за професійним спрямуванням) МО2 Виконання практичного індивідуального завдання (демонстрація розробленого силабусу за дисципліною, або теми онлайн-курсу, розділу методичних рекомендацій, комплекту тестів тощо).
<p><i>ПРН 8 Застосовувати інноваційні педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної</i></p>	☒	ОК4 Інноваційна педагогічна діяльність	МН1 Інтерактивні лекції МН2 Навчальна дискусія / дебати МН3 Проєктний метод МН4 Підготовка карт пам'яті	МО2 виконання індивідуального навчального завдання МО3 підготовка "карти пам'яті" МО4 іспит
		ОК10 Педагогічна практика	МН1 Навчання на основі досвіду. МН2 Практико-орієнтовне навчання. МН3 Індивідуальне дослідження.	МО1 Проведення відкритого заняття (один захід, який полягає у проведенні відкритого заняття відповідно до плану педагогічної практики за професійним спрямуванням)

<i>етики та доброчесності.</i>				МО2 Виконання практичного індивідуального завдання (демонстрація розробленого силябусу за дисципліною, або теми онлайн-курсу, розділу методичних рекомендацій, комплекту тестів тощо).
--------------------------------	--	--	--	--